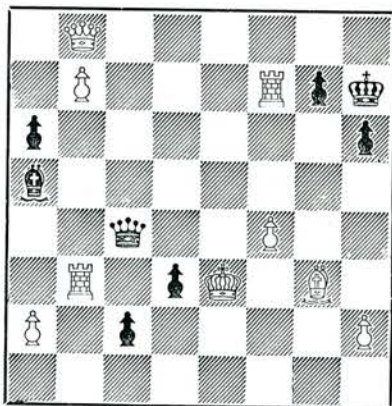

Tidskrift för

SCHACK

6

Årgång 79 • Augusti • 1973

Vit har gott om pjäser men är själv illa ute. Vad att göra?

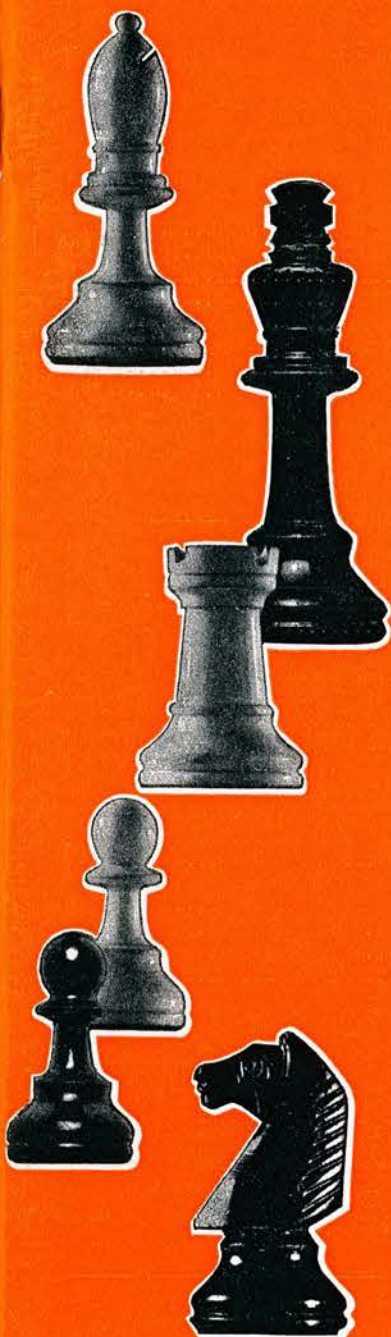
★

SM i Bollnäs

★

Leningradturneringen

★

Tidskriftskommitté:

Ansvarig utgivare Fil. dr. Eric Uhlin, tel. 0303 - 102 51
Ekonomichef Arne Berggren, tel. 031 - 14 64 54
Redaktion Bertil Gedda, tel. 031 - 53 81 04
Lars-Göran Ribbeck, tel. 031 - 14 55 28
Ågare Sveriges Schackförbund
Prenumerationspris inom Europa kr. 29:—, utom Europa \$ 7:—

INNEHÅLL

SM-73, seniorer	161	Folke Rogard	179
SM-73, oldboys	168	Finländska mästerskapen	180
SM-73, damer och flickor	169	Ordet fritt	181
SM-73, juniorer	170	Zandor Nilsson	182
Kvalificering till JVM	173	Partier	185
Kongressen	175	Problem	195
Leningrad	177	Studier	196
Boknytt	178	Omslagsdiagrammet	196

BOKNYTT

LENINGRAD 1973: Komplet t rysk bulletin med kommentarer	30:—
Zeuten: Modern Benoni	51:—
Lombardy: Snatched opportunities on the chessboard	35:—
Göransson: Marshall-angreppet , (nytryck)	6:—
Westerinen: Sc6!? (svenskspråkig utgåva)	12:—
Blikeng: 100 Problemer	7:30
Suetin: Modern chess opening theory	31:50
Schuster: Schachgenie Fischer	14:50
Keres: Ein Lehrbuch der Endspiele für Praktiker	45:80
Chess Player: No 131 39:e Sovjetmästerskapet, Leningrad	10:70
Chess Player: No 133 Moskva 1971 1. Karpov/Stein	10:70
Chess Player: No 157 40:e Sovjetmästerskapet, Baku	14:00
Chess Player: No 158 Hastings 1973 , 1. B. Larsen	10:70
Chess Player: No 159 Wijk aan Zee 1973 1. Tal	10:70
Cafferty: English opening	21:00
Pasternjak: Schach-Phänomen Bobby Fischer	33:90
Euwe: Eröfningarna , bd 5, 3 uppl., helt omarbetad	43:30

Moms och porto tillkommer — snabba leveranser

Skånes Schackförlag - The Chess House

Idrottsg. 20, 216 14 Malmö Studiestraede 24 DK-1455 Köbenhavn K
Ordertelefon: 040/15 45 03 — 16 28 61 — 45 26 10 BYEN 6291 (Slå 00945-128)
Svenskt postgiro 63 19 45-3. Bankgiro 312—7958. Danskt postgiro 58711.
Norskt postgiro 9 92 45. Finskt postgiro 1121 19-5

Axel Ornstein säker segrare i SM 1973

Sverigemästare 1973. Foto: Leif Lindén.

Det lyckades alltså för Axel Ornstein att upprepa fjolårstriumfen, en prestation som kanske i och för sig inte var direkt oväntad. Det sätt, varpå SM-tecknet bärgades, var emellertid mycket imponerande. Bortsett från en kort period i mitten av turneringen, då medtävlare var uppe och blandade sig i tätstriden, dominerade Ornstein händelserna stort och tog en mycket överlägsen seger.

Inledningsronderna

Skåningarna John Ljungdahl och Magnus Wahlbom startade bäst och tog 2½ poäng på de tre första ronderna, ingen spelare tog dock mindre än 1 poäng och det verkade bli en jämn turnering. Av förhandsfavoriterna fick Ornstein sin första nolla i rond 2 i mötet mot Felix Nordström. Börje Jansson förlorade redan i första ronden mot Ljungdahl och tappade även en halva mot Åke Stenberg, i gengäld slog han farlige konkurrenten Rolf Lekander. Hans Ek och Lennart Liljedahl startade försiktigt med tre remipartier.

Ornstein till ledningen

I de följande tre ronderna spelade Ornstein förkrossande starkt och tog 3 segrar, han hade kanske litet tur i vinstpartiet mot Ljungdahl men de andra två segrarna var desto mer imponerande. I det vackra partiet mot Jansson ställde ett kvalitetsoffer följt av ett damoffer motståndaren utan räddningsmöjligheter. I mötet Ornstein — Dan Hansson fick den senare utstå en pers som han säkert sent kommer att glömma, spelet kom in på en för Ornstein välkänd variant och efter 16 drag var det hela över. Ornstein hade av sin betänketid då förbrukat 18 minuter!

Lekander hade tydligen inspirerats av sitt fina vinstparti mot Hansson i rond 3 och fortsatte med segrar över Ljungdahl och Per Inge Helmertz samt en remi mot Stenberg. Aven Nordström hade i detta läge av turneringen en stark period, vinst mot Lennart Ljungqvist och remier mot Bengt Ekenberg och Ek.

Efter 6 ronder var ställningen för de främsta: Ornstein 5 poäng, Lekander och Nordström 4, Wahlbom 3½, Ljungdahl, Ljungqvist och Ekenberg 3 poäng.

Oväntad scenförändring - spänningen stiger

Ornstein hade hittills verkat gå mot en komfortabel slutseger men i de följande 2 ronderna blev det annat av. I sjunde ronden hade Ornstein en bra ställning mot Lekander, kom emellertid i tidsnöd och stod efter påpassligt spel av Lekander inför ogarderbart matthot. Och i den följande ronden gick det inte stort bättre, Ornstein kom ingen vart mot den för dagen järnhårt spelande Stenberg och fick

till slut en helt ohållbar ställning. Lekan- der, som förutom segern mot Ornstein spelade remi mot Wahlbom, gick härigenom upp till ledningen efter 8 ronder på 5½ poäng före Ornstein 5 poäng. Även det övriga fältet började närma sig täten och inte mindre än 6 spelare hade nu 4½ poäng, Hansson, Stenborg, Wahlbom, Ljungqvist, Liljedahl och Ove Kinnmark.

samlade 3½ poäng på ronderna 9—13. Lika många poäng tog Ek, som avancerade kraftigt i tabellen. Även Kinnmark bäddade för en fin slutplacering med 3 poäng utan förlustparti på de 5 ronderna. Wahlbom och framförallt Ljungqvist tap- pade däremot mark, speciellt den senare kom nu bort från den egentliga toppstri- den.

Wahlbom — Helmertz. Foto: Leif Lindén.

Ornstein tar definitivt kommandot

Tävlingen var nu inne i ett avgörande skede och man väntade sig fortsatt spän- nande kamp, men därav blev intet. Orn- stein lät sig inte nedslås av de två raka nederlagen utan tvärtom, han började rada upp ettor i turneringstabellen på löpande band, noga räknat 5 st i följd, och i den takten kunde medtävlarna inte hänga med. Bäst gick det för Liljedahl, han tog bl.a. en betydelsefull seger mot Lekander, och

Jansson hade fortfarande svårt att få ordning på sitt spel, visserligen hade han nu sin starkaste period med segrar över Liljedahl och Anton Fridh samt remier mot Kinnmark och Nordström, men just som man började känna igen den fruktade janssonska långspurtan kom en förlust mot Werle i rond 13 och det hade Jansson inte råd med efter motgångarna under turneringens tidigare skede.

Ställningen efter 13 ronder: Ornstein 10

Nordström och Lekander i SM-turneringens sista parti. Foto: Leif Lindén.

poäng, Liljedahl 8, Hansson, Lekander och Kinnmark 7½, Wahlbom och Nordström 7, Ek och Jansson 6½, Stenborg, Ekenberg och Fridh 6, Ljungqvist 5½, Helmertz 5, Ljungdahl 4½ och Werle 3½.

De två sista ronderna

Ornstein behövde nu endast en ½-poäng på 2 partier för att säkra turneringsse- gern, och den halvan tog han redan i rond 14 mot Kinnmark genom en remi efter 8 d. g. Därmed var sverigemästaren 1973 ko- rad. Om platserna närmast väntades en hård strid, poängställningen var ju mycket jämn. En viss speltrötthet gjorde sig dock gällande och poängen fördelades i stort sett broderligt. Liljedahl och Kinnmark bevakade rutinerat sina chanser genom korta remipartier mot Stenborg/Ornstein resp. Orn- stein/Wahlbom.

Lekander besegrade Fridh i rond 14 och hade chansen att genom vinst i sista par- tiet mot Nordström bli ensam tvåa. Nu blev det i stället Nordström som i ett seg- slitet parti tog hela poängen och Lekan- der rasade ner flera placeringar medan Nordström tog ett rejält skutt uppåt i slut- tabellen och passerade bl.a. just Lekander. Bäst spurtade Ek med vinstpartier mot Ekenberg och Helmertz.

Att Axel Ornstein skulle vinna var, som redan sagts i ingressen, inte direkt ovän- tat, han hörde ju till favoriterna. Dess- utom var han ju titelförsvare. Sällan har dock en titelförsvare uppträtt med en så- dan pondus som Ornstein trots att han en- dast är 21 år, det var egentligen aldrig tal om vart slutsegern skulle gå. Ornstein spelade konsekvent på vinst i varje parti

Ekenberg i typisk tänkarställning i mötet mot Ornstein. Foto: Leif Lindén.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	poäng
1. A. Ornstein	—	½	½	0	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	11
2. L. Liljedahl	½	—	½	½	1	½	½	0	½	½	½	0	1	1	1	1	9
3. O. Kinnmark	½	½	—	1	½	½	½	½	½	½	½	0	1	0	1	1	8½
4. F. Nordström	1	½	0	—	1	½	0	½	0	½	1	1	1	0	½	1	8½
5. R. Lekander	1	0	½	0	—	½	1	0	½	½	½	½	1	1	1	½	8½
6. H. Ek	0	½	½	½	½	—	0	½	1	1	1	½	0	1	1	½	8½
7. D. Hansson	0	½	½	1	0	1	—	0	1	1	½	1	0	1	0	½	8
8. B. Jansson	0	1	½	½	1	½	1	—	½	½	½	½	1	0	0	0	7½
9. M. Wahlbom	0	½	½	1	½	0	0	½	—	1	½	0	1	1	½	½	7½
10. B. Ekenberg	0	½	½	½	½	0	0	½	0	—	1	1	0	½	1	1	7
11. A. Stenborg	1	½	½	0	½	0	½	½	0	—	½	½	1	½	½	½	7
12. L. Ljungqvist	0	1	1	0	½	½	0	½	1	0	—	½	0	0	1	½	6½
13. A. Fridh	0	0	0	0	1	1	0	0	1	½	½	—	1	1	½	½	6½
14. P. I. Helmertz	0	0	1	1	0	0	1	0	½	0	1	0	—	½	1	½	6
15. J. Ljungdahl	0	0	0	½	0	0	1	1	½	0	½	1	0	—	½	½	5½
16. A. Werle	0	0	0	0	½	½	½	1	½	0	½	0	½	0	—	½	4½

och visade en förbluffande förmåga att finna vinstmöjligheter i alla sorters ställningar. Med största sannolikhet skulle Ornstein med förständig matchning och hjälp (Sveriges Schackförbund?) kunna nå mycket långt, en stormästartitel vore nog inte en alldeles orealistisk tanke.

Liljedahl visade återigen att han kommer till sin rätt i stora turneringar, SM-nia 1970, SM-sexa 1971, SM-fyra 1972 och nu SM-tvåa 1973.

Kinnmark tog en tredjeplacering SM-1970 men sen har det gått samre, en alltför stor remiprocent har dragit ner resultatet och förra året gick det rent bedrövligt med en 12:e plats som följd. En skärpning av spelstilen gav snabbt resultat och räckte till för en tredjeplacering, mycket välkommet.

Nordström gjorde sin bästa SM-tävling och hade kanske klarat sig ännu bättre om han inte haft uppenbara problem som svartspelare, av fyra förluster kom 3 på "de svartas" konto. Lekander spelade genomgående fin och kampvillig schack och hade nog varit förtjänt av en högre placering även om en femteplats sannerligen inte är något att skämmas för.

Börje Jansson var en besvikelse, han berättade också redan under turneringens första ronder för skribenten att han av någon obegriplig anledning var helt ur slag och var lika missnöjd med sitt spel antingen han vann, spelade remi eller förlorade. Förhoppningsvis en tillfällighet, det är väl knappast möjligt att en så ambitiös och begåvad spelare som Börje Jansson helt plötsligt tappar sinnet.

Ek, som nyligen tagit en IM-inteckning i Eksjö, hade en viss press på sig och lyckades så där, han startade dåligt men redde upp det mot slutet.

Av de övriga överaskade Hansson och Ekenberg (!) positivt (Ekenberg spelade på vad han själv kallade "på nåder", han fick i sista stund rycka in som ersättare för Sven-Göran Malmgren/Håkan Åkvist, som båda lämnat återbud). Wahlbom fick ut förvånansvärt litet av sin spelskicklighet och för övriga deltagare gick det ungefär som väntat. För Helmerz var väl det hela en prövning, han fick liksom Ekenberg ställa upp med kort varsel och var inte inställd på en hård tävling och kunde inte göra sig själv rättvisa. Werle tog jumboplatsen med stor gemytlighet, han var, som han själv uttryckte det, van att åka som en jojo mellan klasserna.

I allt — en trivsam turnering — en stark turnering — en turnering som väcker förhoppningar för framtiden. Det finns tydliga tecken på en ny gryningstid för svenskt schack internationellt sett.

LGR

UNGA SPELARE DOMINERADE

MÄSTARKLASSEN

Det blev ett ungdomens år i mästar-klassens fyra grupper, samtliga segrare hör till kategorin unga, lovande. Det är väl omöjligt att göra någon gradering, det kan dock inte förnekas att Konstanty Kaiszauri gjorde ett oerhört starkt intryck, han vann samtliga partier och tog alltså 13 poäng av lika många möjliga, ett helt fantastiskt resultat. Tom Wedberg tog i samma grupp 10 poäng, vilket normalt bör räcka till seger, ett oblikt öde att bli tvåa efter en sådan insats.

Leif Fredriksson och Christer Niklas-son tog båda säkra gruppsegrar, den sist-nämnde med inte mindre än 2 poäng till-godo.

Jämnast var grupp 4, där slutplacering-arna avgjordes först i slutronden. Peter Karlsson ledde dock då med en halv poäng och avslutade med en seger, vilket var just vad som behövdes för att hålla undan för anstormande Reedik End och Peter Östberg. Det blir minst sagt intressant att se hur dessa schackbegåvade ungdomar kommer att klara sig i SM-gruppen 1974.

MÄSTARKLASSEN

Grupp 1:

1. Konstanty Kaiszauri, Wasa SK 13 poäng, 2. Tom Wedberg, Danderyd SK 10, 3. Egon Bergman, Ljusdal SK 8 $\frac{1}{2}$, 4. Lars-Åke Schneider, Jönköping SS 8, 5. Leif Isaksson, Kumla-Hallsberg All. 7 $\frac{1}{2}$, 6. Otto Asphem, SS Lundby Gbg 7 $\frac{1}{2}$, 7. Ingvar Carlsson, Lund ASK 7, 8. Sture Arnesson, Torsby SK 5, 9. Ulf Norevall, Uppsala ASS 5, 10. Sune Dahnberg, Falkenberg SK 4 $\frac{1}{2}$, 11. Peder Berkell, Hägersten SK 4, 12. Gunnar Johansson, Boden SK 4, 13. Axel Jägare, SK City Eskilstuna 3 $\frac{1}{2}$, 14. Leif Uppström, SS Manhem Gbg 3 $\frac{1}{2}$ poäng.

Grupp 2:

1. Leif Fredriksson, Karlskoga SK 9, 2. Bengt Hammar, SS Alliance Skänninge 8 $\frac{1}{2}$, 3. Stefan Ivarsson, Åstorp SS 8, 4. Bengt Arne Andersson, Falköping SS 7, 5. Pär Hammargren, Kristallen SK Sthlm 6 $\frac{1}{2}$, 6. Bertil Westin, Uppsala ASS 6 $\frac{1}{2}$, 7. Tomas Carnstam, Lund ASK 6, 8. Leo Laurine, Vällingby SS 6, 9. Arne Burehäll, Stockholm SSS 6, 10. Lars-Erik Pettersson, Skoghalls SK 6, 11. Gerner Carlsson, Helsingborg SS 6, 12. Nils Törnblom, Hägersten SK 6, 13. Erik Kjellberg, Kneip-baden SK 5, 14. Bo Plato, Malmö ASK 4 poäng.

Grupp 3:

1. Christer Niklasson, Hägersten SK 10 $\frac{1}{2}$, 2. Bo Aurell, SS Manhem, Göteborg 8 $\frac{1}{2}$, 3. Lars Holmstrand, Solna SS 8, 4. Ulf Nyberg, SK Kamraterna Göteborg 7 $\frac{1}{2}$, 5. Lennart Johansson, Kristallen SK Sthlm 7 $\frac{1}{2}$, 6. Olavi Koski, Lidköping SS 6, 7. Gunnar Hedin, Farsta SK 6, 8. Lars-Olov Hedlund, Wasa SK 5 $\frac{1}{2}$, 9. Sune Hjort, Schack 72 Sundsvall 4 $\frac{1}{2}$, 10. Avo Raud, Uppsala ASS 4, 11. Sven Carlsson, Västerås ASK 4, 12. Lennart Jönsson, Lund ASK 3 $\frac{1}{2}$, 12. Hasse Mineur, Gävle Schackallian-ce 2 $\frac{1}{2}$ poäng.

Grupp 4:

1. Peter Karlsson, Uppsala ASS 9 $\frac{1}{2}$, 2. Reedik End, Wasa SK 9, 3. Peter Östberg, Lund ASK 9, 4. Bo Bengtsson, Solna SS 8 $\frac{1}{2}$, 5. Nils Gustav Renman, SK Rockaden Umeå 8, 6. Peter Carlsten, Vällingby SS 7 $\frac{1}{2}$, 7. Ralph Halleröd, SK 27 Kamrater-na Sthlm 7 $\frac{1}{2}$, 8. O W Johansson, Celectus Märsta 6 $\frac{1}{2}$, 9. Allan Nilsson, Malmö ASK 6 $\frac{1}{2}$, 10. Bengt Otto Andersson, Lundby SS 6 $\frac{1}{2}$, 11. Olof Svensson, Kristallen SK Sthlm 4 $\frac{1}{2}$, 12. Bo Eriksson, Korpilombola SK 3 $\frac{1}{2}$, 13. Lennart Schneider, Jönköping SS 3, 14. Per Sörenfors, Lund ASK 2 $\frac{1}{2}$.

FÖRSTA KLASSEN

Grupp 1:

1. Christian Hansson, Keipbaden SK 6 $\frac{1}{2}$, 2. Lennart Larsson, Lerum SK 5 $\frac{1}{2}$, 3. Ralph Maier, Vällingby SS 5 $\frac{1}{2}$, 4. Sven Andersson, Motala SS 5, 5. Ingemar Hans-son, Malmö SS 5, 6. Rudolf Pettersson, Uppsala ASS 5, 7. Juan Dalmau, Solna SS 4 $\frac{1}{2}$, 8. Kjell Gustavsson, Växjö SK 4 $\frac{1}{2}$, 9. Allan Maxe, Linde SK 2, 10. Axel Mel-lander, Härnösand SS 1 $\frac{1}{2}$.

Grupp 2:

1. Rune Jansson, Fagersta SS 5 $\frac{1}{2}$, 2. Jo-han Berg, SK SASS Sthlm 5, 3. Uno Axels-son, SK Kamraterna Gbg 4 $\frac{1}{2}$, 4. Sixten Cederlind, Karlskoga SK 4 $\frac{1}{2}$, 5. Roland Jönsson, Åstorp SS 4, 6. Tor Jäderberg, SK Kamraterna Sthlm 4, 7. Alf Hellström, SK Rockaden Ö-vik 4, 8. Tommy Carl-son, Hultsfred SK 3 $\frac{1}{2}$, 9. Erik Wihlén, Hä-gersten SK 1, 10. Thomas Martala, Upp-sala ASS, utgått.

Grupp 3:

1. Åke Sandklev, Perstorp SS 7, 2. Curt Johansson, Örebro SS 7, 3. Arne Svens-

son, Lerum SK 5, 4. Helge Gustavsson, Sandviken SK 4 $\frac{1}{2}$, 5. Ove Engberg, Rå-näs SK 4 $\frac{1}{2}$, 6. Bertil Andersson, Helsing-borg SS 4, 7. Rune Blomkvist, Tidaholm SS 4, 8. Hilding Brynhammar, Solna SS 3, 9. Bo Berg, Trollhättan SK 3, 10. Johan Sterner, Wasa SK 3.

Grupp 4:

1. Elias Larsson, Vällingby SS 7 $\frac{1}{2}$, 2. Alf Isaxon, Lenhovda SK 7, 3. Per Olof Gro-mark, Uddevalla SS 6 $\frac{1}{2}$, 4. Gunnar Ek, Tanum SS 6, 5. Ingemar Galvenius, Schack 08 Norrköping 4, 6. Johnny Blanksvärd, Köping SS 4, 7. Uno Lindberg, Västerås ÖSK 4, 8. Tarmo Elken, Ätvidaberg SK 3, 9. Birger Hellström, SK Rockaden Ö-vik 2, 10. Torsten Kyhle, SK 27 Kamra-terna Sthlm 1.

Grupp 5:

1. Martin Gunnäs, Rockaden SK Sthlm 8, 2. Gösta Forslund, Fagervik 7, 3. Tomas Lindblad, Arboga SK 6 $\frac{1}{2}$, 4. Stig Anders-son, Alfsta SK 6, 5. Elmar Wendelin, Sand-viken SK 4, 6. Folke Andersson, SK Kam-raterna Trollh. 3 $\frac{1}{2}$, 7. Anders Sahl, Lundby Gbg 3, 8. Gunnar Modin, Ovensiljan SS 2 $\frac{1}{2}$, 9. Gösta Södergren, Schack 08 Norr-köping 2 $\frac{1}{2}$, 10. Per Sundelius, Örebro SS 2.

Grupp 6:

1. Lars Sanghed, SK SASS Sthlm 7, 2. Sven-Olof Holmström, Västerås ÖSK 6, 3. Bertil Johansson, Norrtälje SK 5 $\frac{1}{2}$, 4. Arne Nyberg, Lidköpings SS 5, 5. Ove Johans-son, Hägersten SK 5, 6. Bertil Andersson, Torskore SK 4 $\frac{1}{2}$, 7. Gustav Källberg, Gäv-le Schackalliance 4, 8. Gunnar Berg, Rocka-den SK Sthlm 4, 9. Gunnar B Östman, Munkfors ASS 2, 10. Göte Hagberg, Ovan-siljan SS 2.

Grupp 7:

1. Åke Svensson, Lerum SK 4 $\frac{1}{2}$, 2. Hans Svedberg, Jakobsberg SK 4 $\frac{1}{2}$, 3. Lennart Örnmarker, Rockaden SK Sthlm 4 $\frac{1}{2}$, 4. Torsten Oscarsson, Helsingborg SS 4, 5. Gunnar Bruce, ASK Västervik 4, 6. Göte Gustavsson, Emmaboda SS 4, 7. Lars-Erik Persson, Domsjö SK 4, 8. Lars Åke Pers-son, Ätvidaberg SK 3 $\frac{1}{2}$, 9. Anders An-deresson, Alingsås SK 3, 10. Bengt Ceder-qvist, Täby SK, utgått.

Grupp 8:

1. Harry Sundqvist, Fagerviks SK 5 $\frac{1}{2}$, 2. Mats Göransson, Säffle SK 5, 3. Jan-Olov Lind, Örebro SS 5, 4. Torsten Hellgren,

Uppsala ASS 4, 5. Anders Lootsma, SK SASS Sthlm 4, 6. Gabriel Almroth, Uddebo SK 4, 7. Ture Lundahl, Eslöv SK 3^{1/2}, 8. Björn Tornefjell, Kneipbaden SK 3^{1/2}, 9. Arnold Blidberg, Ulricehamn SS 1^{1/2}.

Grupp 9:

1. Hasse Beijar, Solna SS 6^{1/2}, 2. Björn Pettersson, Linköpings ASK 6^{1/2}, 3. Juhani Karasalo, Rockaden SK Sthlm 5^{1/2}, 4. Leif Ivansson, Arboga SK 5, 5. Bjarke Kristensen, Simrishamn SK 5, 6. Sam Lindgren, Karlskoga SK 4^{1/2}, 7. Sven Simonsson, Vara SK 4^{1/2}, 8. Torsten Järneström, SS Alliance Skänninge 4, 9. Thomas Sandström, Uppsala ASS 3, 10. Allan Ceder-gård, Lerum SK 4^{1/2}.

Grupp 10:

1. Johnny Becker, Uppsala ASS 6, 2. Matti Svnen, SK Kamraterna Gbg 6, 3. Henryk Dolata, Linköping ASK 5, 4. Sune C Larsson, SK Fenix Borås 4^{1/2}, 5. Nils Pettersson, Fagersta SS 4^{1/2}, 6. Bernt Norman, Fagervik SK 4, 7. Karl Yngve Johannesson, SS Manhem Gbg 2^{1/2}, 8. Bertold Nyberg, Stockholm SS 2, 9. Axel Brännfors, Wasa SK 1^{1/2}.

Grupp 11:

1. Göte Hellman, Stockholm SSS 7^{1/2}, 2. Lars Didriksson, SK Alliance Skänninge 7, 3. Ben Hayes, Uppsala ASS 7, 4. Leonard Lindberg, Wasa SK 6, 5. Ragnar Byström, Ludvika SK 6, 6. John B Lindberg, Örebro SS 3^{1/2}, 7. Erik Svensson, Uddevalla SS 3, 8. Bror Söderberg, Hägersten SK 2^{1/2}, 9. Gösta Engqvist, Skellefteå SK 1^{1/2}, 10. Björn Gullbrand, Lundby SS 1.

Grupp 12:

1. Åke Westin, Finja SK 7, 2. Dan Olofsson, SK Rockaden Sthlm 7, 3. Rolf Nilsson, Malungs SK 5^{1/2}, 4. Tor Löfström, Skövde SS 5, 5. Huberg Johansson, Kristallen SK Sthlm 4^{1/2}, 6. Ola Pettersson, SS Gambit Norrtälje 4^{1/2}, 7. Christer Knutsson, Växjö SK 4, 8. Olof Appelqvist, Solna SS 3, 9. Gunnar Wallgren, Domsjö SK 2^{1/2}, 10. Ingvar Johnsson, Bräckne-Hoby SK 2.

Grupp 13:

1. Olle Svensson, SK Kamraterna Trollh. 5^{1/2}, 2. Carl Sjögren, Tidaholm SS 4^{1/2}, 3. Sven Kristoffersson, Stockholm SSS 4^{1/2}, 4. Lennart Olsson, SS Manhem 4, 5. Lars-Åke Gustavsson, Akad. SK Uppsala 3^{1/2}, 6. Gustav Laneryd, Malmö ASK 3^{1/2}, 7. Jörgen Alfvén, Jönköpings SS 3^{1/2}, 8. Sigurd Perlström, Degerfors SS 3^{1/2}, 9. Uno Nilsson, SK Vi-Mo 3^{1/2}.

Grupp 14:

1. Lars Madebrink, Sandviken SK 5, 2. Herman Fält, Arboga SK 4^{1/2}, 3. Lars Åke Norlander, Lunds SK 4^{1/2}, 4. Ulla Bohmgren, SK SASS Sthlm 4^{1/2}, 5. Sven Hagberg, Wasa SK 4^{1/2}, 6. Lennart Nämark, SS Manhem Gbg 4, 7. Bo Hernod, Eskilstuna SK 4, 8. Helge Wademark, Stockholm SSS 3^{1/2}, 9. Jörgen Lahti, Kiruna SK 1^{1/2}.

ANDRA KLASSEN

Grupp 1:

1. Björn Mossberg, Lund ASK 7^{1/2}, 2. Bengt-Ola Isetoft, SK City Eskilstuna 7, 3. Einar Hammarström, Schack 72 Sundsvall 7.

Grupp 2:

1. Gunnar Grandin, Rånäs SK 7^{1/2}, 2. Ernst Persson, SK Kamraterna Göteborg 6^{1/2}, 3. Mats Gustavsson, Njudung SK 5^{1/2}.

Grupp 3:

1. Krister Lagerborg, Solhedens SK 7, 2. Björn Norén, Västerås ASK 7, 3. Vidar Johannesson, SK Kamraterna Gbg 6.

Grupp 4:

1. Einar Kvarnström, Hallstahammar SK 7^{1/2}, 2. Fridolf Andersson, Kungsbacka SK 7, 3. Uno Elofsson, SK Kamraterna Göteborg 7.

Grupp 5:

1. Roland Brewitz, Kungsbacka SK 7, 2. Mikael Friend, SK Kamraterna Göteborg 7, 3. P O Rehnqvist, Linköping ASK 6^{1/2}.

Grupp 6:

1. Nils Eriksson, Fagersta SS 6^{1/2}, 2. Erik Andersson, Solhedens SK 6^{1/2}, 3. Anders Callh, Kungsbacka SK 6.

Grupp 7:

1. Christer Flemming, Fagersta SS 7^{1/2}, 2. Anders Lundqvist, SK 33 Enköping 7^{1/2}, 3. Henty Eimar, Stockholm SS 7.

Grupp 8:

1. Per Lindberg, Katrineholm SK 8, 2. Ingemar Eriksson, Gusum SK 6^{1/2}, 3. Ture Eriksson, Borlänge SK 5^{1/2}.

Grupp 9:

1. Gert Magnusson, Säffle SK 7, 2. Kent Ohlzon, Boden SK 6, 3. Einar Ljungström, Uppsala ASS 6.

Grupp 10:

1. Per Wahlund, Uppsala ASS 6^{1/2}, 2. C G Thorgren, Eksjö SK 6^{1/2}, 3. Leif Lindén, SS Manheim Gbg 6.

Grupp 11:

1. Malte Olsson, Gnarp SK 7, 2. Jan Johansson, Eksjö SK 6^{1/2}, 3. Bo Ländin, Täby SK 5^{1/2}.

Grupp 12:

1. Mats Borg, Avesta SS 6^{1/2}, 2. Håkan Olsén, SS Manhem 6, 3. Leif Eriksson, Rockaden SK Sthlm 5.

Grupp 13:

1. Werner Grosse, Växjö SK 7^{1/2}, 2. Weine Gustavsson, Wasa SK Sthlm 7^{1/2}, 3. Bengt Bergström, Vällingby 6.

Grupp 14:

1. Björn Gillefalk, Linköping AS K9, 2. Kenneth Wiman, Uddevalla SS 6, 3. Anders Linderyd, Rockaden SK Sthlm 5.

Grupp 15:

1. Eri^l Häning, Södra SS Sthlm 6^{1/2}, 2. Gösta Johansson, Kungsbacka SK 5^{1/2}, 3. Per Strandberg, Katrineholm SK 5.

Grupp 16:

1. Per Olov Rova, Kiruna SSK 7, 2. Carl-Erik Erlandsson, Lund ASK 7, 3. Bo Adler, SK SASS Stockholm 6^{1/2}.

Grupp 17:

1. Inge Larsson, Gävle Schackalliance 8, 2. Roger Ljungberg, SS Manhem, Göteborg 7^{1/2}, 3. Bengt Eklind, Värmlands Nation 6^{1/2}.

Grupp 18:

1. Stefan Bergic, Kumla Hallsberg 6^{1/2}, 2. Ulf Gisslén, SK Rockaden Stockholm 6, 3. Per Johansson, Ystad SS 5^{1/2}.

Grupp 19:

1. Lars Pettersson, Knivsta SK 7^{1/2}, 2. Mikael Ahl, Alvesta SS 7^{1/2}, 3. Knut Jakobs-son, Majornas SS Göteborg 5^{1/2}.

Grupp 20:

1. Peter Rothman, SK SASS Stockholm 7, 2. Fritz Näslund, Fagervik SK 6, 3. Carl-Olof Wiman, Majornas SS Göteborg 5^{1/2}.

Grupp 21:

1. Sten Bernhardsson, Lund ASK 7^{1/2}, 2. Christer Solberg, Uppl-Väsby SK 6^{1/2}, 3. Torsten Roos, Falun SK 6.

Grupp 22:

1. Göran Seger, I ångshyttan SK 7^{1/2}, 2. Claes Tjäder, Vällingby SS 5, 3. Erik Sjöstrom, Fagervik SK 4^{1/2}.

Grupp 23:

1. Kjell Larsson, Sandviken SK 6^{1/2}, 2. Rickard Schreuder, Wasa SK Sthlm 6, 3. Sverker Sundås, Ronneby SK 6.

Grupp 24:

1. Stig Nordin, Fagervik SK 7^{1/2}, 2. Arvid Lindhult, Göteborg SS 7, 3. Stefan Bäcklin, Farsta SK 6^{1/2}.

Grupp 25:

1. Bengt Nilsson, Kristallen SK Sthlm 7^{1/2}, 2. Jörgen Nilsson, Schack 08 Norrköping 7^{1/2}, 3. Sven Ljungqvist, Lundby SS Gbg 7^{1/2}.

Grupp 26:

1. Uno Nävert, Lundby SS Gbg 7, 2. Sarba Radejkovic, Södra SS Sthlm 7, 3. Gunnar Quist, SK Kramm Kramfors 6.

Grupp 27:

1. Göran Rydell, Lundby SS Gbg 9, 2. Lennart Mattsson, Överhärde SK 6^{1/2}, 3. Arne Ringh, SK Kamraterna Link. 6.

Grupp 28:

1. Åke Hällström, Linköping ASK 7, 2. Bernt Jonsson, Bollnäs SS 6^{1/2}, 3. Gunnar Welande, Danderyd SK 6.

Grupp 29:

1. John Bergqvist, Arboga SK 7, 2. Tom Borvander, Lundby SS Gbg 7, 3. Ola Österlund, SK Rockaden Umeå 6^{1/2}.

Grupp 30:

1. Hans-Göran Andersson, Västerås ÖSK 7, 2. Olle Ålgars, Täby SK 6^{1/2}, 3. Leif Gunnarsson, Kneipbaden SK 6^{1/2}.

Grupp 31:

1. John Larsson, Avesta SS 8, 2. Stephane Bruchfeld, Vällingby SS 7, 3. Christer Hult, Växjö SK 6^{1/2}.

Grupp 32:

1. Lennart Nordin, Nyköpings ASK 7^{1/2}, 2. Christer Nilsson, Vällingby SS 7^{1/2}, 3. Sture Gustavsson, Lerum SK 7.

Grupp 33:

1. Sigurd Johansson, Nyköpings ASK 7, 2. Lennart Nilsson, Vällingby SS 6^{1/2}, 3. Peter Lord, Ätvidaberg SK 5^{1/2}.

Grupp 34:

1. Roger Karlsson, Eksjö SK 7, 2. Sven Eriksson, Lerum SK 6^{1/2}, 3. Anders Rydeman, Växjö SK 6.

Grupp 35:

1. Harald Pihlgren, Lerum SK 6^{1/2}, 2. Göran Sandberg, Sandviken SK 6^{1/2}, 3. Per Ove Lindström, Akadem. SK Uppsala 6^{1/2}.

Grupp 36:

1. Ingemar Wiberg, Lönsboda SK 6^{1/2}, 2. Nils Christiansson, Helsingborg SS 6^{1/2}, 3. Mikael Broberg, Linköping ASK 6.

Grupp 37:

1. Kent Wännman, SK Rockaden Umeå 8, 2. Kai Palmqvist, Lerum SK 6½, 3. Ingvar Nilsson, Växjö SK 6½.

Grupp 38:

1. Enok Strandberg, Forshaga SK 8, 2. Börje Lindström, Finspång SK 7½, 3. Alf Svensson, Tanum SS 6.

Grupp 39:

1. Sture Carlsson, SK Kamraterna Linköping 8, 2. Birger Carlsson, Forshaga SK 7½, 3. Rudolf Rohdin, Skövde SS 5.

Grupp 40:

1. Rolf Martinsson, Lönsboda SK 7, 2. Hans Stern, Hässelby SK 6½, 3. Sven-Olof Swerin, SS Delectus Märsta 6.

Grupp 41:

1. Olli Svern, SK Kamraterna Gbg 7½, 2. Wiggo Nörager, Schack 08 Norrköping 7½, 3. Krister Rydberg, Uppsala ASS 6½.

Grupp 42:

1. Sven-Åke Carlsson, Forshaga SK 6½, 2. Arne Löfling, Uppsala ASS 4½, 3. Conny Svensson, Vällingby SS 4½.

Grupp 43:

1. Lars Blomström, Karlskoga SK 7, 2. Erland Oliv, Danderyd SK 6½, 3. Henrik Bergström, Örebro SS 6.

Grupp 44:

1. Lars Bostedt, Sollefteå SS 7½, 2. Anders Wahlstedt, Hägersten SK 7, 3. Lihmo Ringqvist, Schack 08 Norrköping 6½.

Grupp 45:

1. Rune Erhard, Karlskoga SK 8, 2. Kent Andersson, Nynäshamn SK 7½, 3. Olle Johansson, Malung SK 6½.

Grupp 46:

1. Leif Mikko, SK Rockaden Umeå 6½, 2. Björn Fritihof, SK Fenix Borås 6, 3. Nils Jönsson, Glimåkra SK 5.

Grupp 47:

1. Per-Olof Nordström, Enskede-Pjäsen 7½, 2. L-G Rosenquist, Sävsjö SS 7, 3. Mats Eriksson, Oppmanna-Vånga SK 6½.

Grupp 48:

1. Karl Almstrand, Eriksberg SK 7, 2. Sten Bergman, Botkyrka SK 6½, 3. Ingvar Andersson, Bollebygd SK 6½.

Grupp 49:

1. Mats Wahlstedt, Hägersten SK 6½, 2. Rolf Axelsson, Oskarshamn SS 6, 3. Folke Blomkvist, Kyrkhult SK 5½.

Grupp 50:

1. Lars Grahn, Limhamn SK 8, 2. Jörn Starck, Bollnäs SS 6½, 3. Bengt Lundberg, Munkfors ASS 6.

Grupp 51:

1. Per Lundahl, Eslöv SK 7, 2. Arvid Olovsson, Västerås ÖSK 6½, 3. Lars Åke Svensson, Haninge SK 6½.

Grupp 52:

1. Mats Sjöberg, Rockaden SK Stockholm 8½, 2. Nadislav Blazigen, Olofström SK 7½, 3. Anders Hallgren, Alingsås SS 5½.

Grupp 53:

1. Rolf Reimer, Västervik ASK 7, 2. Anders Österberg, Karlstad ASS 6½, 3. Torsten Fahlström, Gävle Schackalliance 5½.

Grupp 54:

1. Göte Nilsson, Karlstad ASS 8, 2. Lenny Jonasson, Schack 08 Norrköping 7½, 3. Staffan Söderlund, Falun SK 6.

Grupp 55:

1. Göran Fagerström, Wasa SK Stockholm 7½, 2. Kenneth Fahlström, Västervik ASK 6½, 3. Stig Östblom, Gävle Schackalliance 6.

Grupp 56:

1. Göte Lundin, Stockholms SS 7, 2. Sven Svensson, Skultuna SK 6, 3. Göran Söderström, Ovensiljan SS 5.

Grupp 57:

1. Börje Persson, Kinneveds SK 7½, 2. Bo Eriksson, Ovensiljan SS 6½, 3. Tryggve Karlström, Lund SK 5½.

Grupp 58:

1. Ralph Brännström, Skellefteå SK 7½, 2. Henry Magnusson, Finspång SK 6½, 3. Ivar Sandehm, Kymbo SK 5½.

Gösta Karlsson segrade i Oldboys-SM

Med över 1400 år på nackarna, varav Ragnar Widholm, Wasa SK, svarade för 78, kämpade de 21 "gubbarna" en hård och jämn kamp mot såväl den kvava luften i klassrummet som mot varandra i oldboysklassen. Att det inte är några duvungar precis som ställer upp i den "gemytliga" klassen, som en ortstidning kallade det, framgår av tidigare deltagande i SM. Gannholm ligger tvåa i "ranking-listan" med 34 kongresser i följd, Mörby har ett 20-tal bakom sig. Slutsegraren Gösta Karlsson är en spelstark herre, de övriga inte att förglömma, han var segrare

även 1971 i Eskilstuna, Karlstadmästare redan 1926 och har därefter tagit ett 20-tal dylika titlar. Hans seger denna gång var suverän men det var så mycket hårdare om platserna närmast, 5 spelare kom på samma poäng varför kvalitetsberäkning måste tillgripas.

Resultat:

1. Gösta Carlsson, Karlstad ASS 7, 2.

Jean Mörby

Jolanta Dahlin tog sitt första SM i damklassen - så gjorde även Susanne Olzon i flickklassen

Jolanta Dahlin

Jolanta Dahlin har, sedan hon kom till Sverige för något år sedan, börjat röra om ordentligt bland våra inhemska kvinnliga schackspelare. Hon var kanske också i sitt hemland, Polen, van vid hårdare motstånd än hon nu stöter på i Sverige. Vi har väl, förutom fyrfaldiga sverigemästarinnan Solveig Haraldsson, Ingrid Keményová-Svensson samt Ulla Bohmgren, inte så mycket att presentera, men var så säker, det kommer. Eller vad säger Connie Svantesson, trea i damklassen? Samma fråga kan även ställas till flickklassens SM-vinnare Susanne Olzon, tvåan Siv Bengtsson eller trean Rose-Mari Nilsson, andra lovande förmågor ej att förglömma.

I damklassen föll avgörandet i sjunde rondan, då Jolanta Dahlin och Solveig Haraldsson möttes. Jolanta hade då tagit full poäng i samtliga partier, Solveig låg en halvpoäng efter och måste alltså vinna. Det gick nu inte, finalpartiet blev hårt men en farlig merbonde gav Jolanta segern och därmed var turneringen i praktiken över. Utan tvekan är Jolanta Dahlin en välkommen injektion i svenskt damschack.

Även i flickklassen blev striden om SM-tecknet en uppgörelse mellan två ganska överlägsna deltagarinnor, Susanne Olzon från Stockholm och Siv Bengtsson från Vara. 14-åriga Susanne ledde genomgående turneringen och var väl egentligen aldrig allvarligt hotad, även om Siv i sluttabeln bara kom en halvpoäng efter. Susanne Olzon är med i samma förening som Ornstein, bara detta förpliktigar ju en hel del, och hade som hittills främsta merit ett avancemang till semifinal i 1000-mannaschacket. TFS önskar lycka till i fortsättningen!

Jean Mörby, Lidköping SS 6, 3. Georg Lenning, SK 27 Kamraterna Sthlm 6, 4. K. E. Gannholm, Burs SK 6, 5. Anders Boström, Wasa SK 6, 6. Gösta Dahlin, Härnösand SS 6, 7. Helmer Ternblad, Strängnäs SS 5, 8. Ivar Jansson, Västerås ASK 5, 9. Harald Johnsson, SK Kramm Kramfors 5, 10. Hugo Sundqvist, Hägersten SK 5.

Damklassen:

1. Jolanta Dahlin, SK Kamraterna Gbg 7½, 2. Solveig Haraldsson, SK All. Skänninge 6½, 3. Connie Svantesson, Vara SS 6, 4. Vega Persson, SK Enskede-Pjäsen, Sthlm 5, 5. Kerstin Johansson, Clemensnäs SK 2½, 6. Ing-Mari Lundquist, SK SASS Sthlm 2½, 7. Eva Johansson, Alingsås SS 2½, 8. Waldy Lundquist, SK SASS Sthlm 2, 9. Christina Berglund, SK Rockaden Sthlm 1½.

Flickklassen:

1. Susanne Olzon, Kristallen SK Sthlm 8½, 2. Siv Bengtsson, Vara SS 8, 3. Rose-Mari Nilsson, Arboga SK 6½, 4. Yvonne Wetterling, Växjö SK 4½, 5. Agneta Hammarström, Sundsvall SK 4½, 6. Maria Sandström, Sundsvall SK 4, 7. Lena Bylund, SK Rockaden Örnsköldsvik 4, 8. Berit Andersson, Falköping SS 3, 9. Birgitta Kvarby, SK Tornet 68 Sthlm 1, 10. Eva Hansson, Bollnäs 1.

Caspar Carleson

Caspar Carleson juniorvärd

Efter det största och med all sannolikhet starkast besatta juniorvärdskapet genom tiderna och efter 14 dagars intensiva duster i Bollnäs korades den svenske juniorvärdaren 1973: Caspar Carleson, Danderyds Schackkamrater. Rekord-SM betydde rekord också i JSM med 191 deltagare, sidade i åtta kvalificeringsgrupper. Samtliga finalister var eller blev mästare i landsförbundet — också det ett rekord.

Det var alltså åtta garvade gossar som gick till final, alla kända för goda insatser i juniorsammanhang de senaste åren. Olle Persson och Carl-Johan Ribbegren, gruppsegrare i JSM 1972, svarade för prestationen att bli finalister även i år. Lars Karlsson, Björn Wendsjö och Christer Bergström hade alla snudd på gruppseger i Skellefteå. Lennart Roxendal var den färskaste förstaklassaren, uppflyttad efter starkt spel

Juniorfinalen:	1	2	3	4	5	6	7	8	poäng	plac.
1. Caspar Carleson	—	1	1	1	1/2	1	1/2	1/2	5 1/2	1
2. Olle Persson	0	—	1/2	1	1/2	1	1	1	5	2
3. Lars Karlsson	0	1/2	—	1/2	1	1	1/2	1	4 1/2	3
4. Carl-Johan Ribbegren	0	0	1/2	—	1/2	1	1/2	1	3 1/2	4
5. Björn Wendsjö	1/2	1/2	0	1/2	—	0	1	1/2	3	5
6. Christer Bergström	0	0	0	0	1	—	1	1/2	2 1/2	6
7. Lennart Roxendal	1/2	0	1/2	1/2	0	0	—	1	2 1/2	7
8. Ingemar Schütz	1/2	0	0	0	1/2	1/2	0	—	1 1/2	8

i Eksjö rankingturnering i påskas. Ingemar Schütz, segrare i årets öppna juniorvärdskap, var den förste mästare som anmälde sig till ett JSM, sedan kongressen förra året öppnat denna möjlighet genom en ändring av tävlingsbestämmelserna.

I detta kvalificerade sällskap blev det Caspar Carleson som tog hem spelet. Han är 18 år — född den 22/1 1955. Redan tidigt väckte han uppmärksamhet bl.a. med flera goda resultat i Skolungdomens. 1970 vann han C-gruppen. Han blev distriktsmästare för juniorer i Stockholm, yngre gruppen. 1971 blev han tvåa i rankingturneringen och förra året trea i en JSM-grupp.

— Jag tycker spelet i finalen var ruffigt, men det var oavsiktligt i varje fall från min sida, säger den nyblivne juniorvärdaren. Oftast spelar han positionellt, söker bygga upp sunda ställningar — nu drogs han med i nerviga experiment, orsakade av finalsituationen, där man har allt att vinna, inte så mycket att förlora.

Sitt bästa parti i finalen anser Carleson vara uppgörelsen med Olle Persson i femte rond. Det hade stor betydelse för utgången av titelfrågan. Vid tillfället låg Persson bara en halvpoäng efter Carleson men han hade svart, spelade passivt och blev snabbt strategiskt överspelad. Så här gick det till:

Carleson — Persson:

1. d4 d5 2. e4 e6 3. Sf3 Sf6 4. Sc3 e6 5. Lg5 Le7 6. e3 0—0 7. Tc1 Sbd7 8. Ld3 h6 9. Lh4 dxc4 10. Lxc4 b5 11. Ld3 a6 12. a4! Lb7? (Löparen kommer att stå dåligt eftersom vit hela tiden kan förhindra c5). 13. 0—0 Tc8 14. De2 b4 15. Se4 Sxc4 16. Lxe7 Dxe7 17. Lxe4 Dd8 18. Sd2 e5 19. dxc5 Sxc5 20. Sb3 f5 21. Lb1 c5 (ett desperat försök att komma loss) 22. Sxc5 La8 23. La2+ Kh8 24. Se6 Dh4 25. Sxf8 Txf8 26. f3 uppgivet.

Partiet är karakteristiskt för Carleson men säkert inte för Persson, som i övriga finalpartier visade helt andra taktik. Han samlade 5 poäng och blev ensam tvåa. Lars Karlsson, som blev trea, förlorade också mot Carleson — f.ö. hans enda förlust i hela JSM! Fyran Ribbegren fick vidkännas nederlag mot ettan och tvåan men

klarade i alla fall 50 procent. Övriga finalister hamnade på undre tabellhalvan efter skiftande öden. Mest överraskande var kanske Ingemar Schütz' bleka insats. Han hörde definitivt till förhandsfavoriterna men hittade inte sitt rätta jag i finalen.

JSM-kvalificeringen

Gruppsegrarnas väg till finalen var ofta törnbeströdd. De stora grupperna vimlade av talangfulla spelare, som alla ville ha ett ord med i laget. I fyra grupper kom förste och andre man på samma partipoäng och man måste gå till särskiljningsbestämmelserna för att kora segraren: Summapoäng, färgpremiering, inbördes resultat. Som en kuriositet kan nämnas, att samtliga gruppvinnare fick färgfördelningen fem svarta, tre vita. Det hänger samman med att man spelar åtta ronder i JSM — Monrads system mår bäst med ojämnt antal ronder.

Det var inte så många som klagade över styrkan grupperna emellan. Medelrankingtalet för de åtta grupperna låg kring 1750 LASK. Pristagarna hade omkring 2000. Rankingtalen är till stor hjälp då grupperna sidas.

I första gruppen hade Caspar Carleson en farlig konkurrent i Trollhättans unga löfte Göran Andersson. De möttes i sjätte rond, då Carleson vann. Göran spurtade emellertid och nådde liksom Carleson 6,5 poäng men kom 2 kvalitetspoäng efter i särskiljningen. För Göran Andersson betydde det dock 80 procent och en välförtjänt förstaklassititel. Två andra starka aspiranter i gruppen var Ingemar Wiberg, Lönsboda, och Lars Madebrink, Sandviken, som båda fick bra placeringar.

Grupp nr 2 dominerades av två "lejon" eller kanske bättre "björnar", som byggde poängstaket över de andras huvuden: Björn Wendsjö, Kiruna, och Björn Pettersson, Linköping. Det inbördes resultatet i tredje rond gav Wendsjö företrädet, eftersom båda hade samma kvalitet, 38,5, och färgfördelning. Ett hårt öde för Pettersson, som en vecka senare råkade ut för samma malör i klass I och alltså är väl meriterad för en mästartitel. Gruppens och JSM:s stora samtalsämne var annars Lars Sanghed, Sass, favoriten som råkade inleda med två nollor. Som väntat rodde han upp sig och blev femma. Hedersomnämning bör gå till Lars Nielsen, Trelleborg, trea, ett nytt starkt namn i sammanhanget, Håkan Hansson, Uddebo, gruppsegrare i fjol och nu fyra, samt unge Tom Lindfors, Kristallen, sexa. Alla med 5 poäng.

Ingemar Schütz, Skänninge, är värd en eloge för sin insats i grupp 3. Trots att han drogs med förkyllning avvisade han gruppens anstormningar och vann ensam på 7 poäng. Kanske var det den påsen som återverkade på finalresultatet för Schütz. Lennart Friberg, Trollhättan, fick något av ett genombrott med sin andraplacing på 6 poäng, liksom Göran Heikkilä, Kiruna, obese grad trea men med fyra remier. Fina insatser gjorde också Bo Adler, Sass, Svante Wedin, Bollnäs, och Jan Persson, Bromölla.

Grupp nr 4 var ett veritabelt getingbo med många topprankade juniorer. Lennart Roxendal, framtidsmän från Jönköping, kunde emellertid ingen rå på. Håkan Sternlund, Kiruna, blev också obese grad och odelad tvåa med två remier mer än Roxendal. Tre spelare samlade 5,5 poäng. Trea på färgpremiering blev Norrköpings Lenny Johansson, en av förhandsfavoriterna, här fint alltså före Ola Österlund, Umeå. Jörn Starck, femma, finsk junior, som tillfälligt mantalskrivit sig i arrangörsklubben i Bollnäs, visade sig göra skäl för sitt namn. Per Bohlin, Arboga, sensationsman i förra årets JSM hittade inte formen och hamnade utanför prislistan.

Grupp nr 5 startade med en omaka kapplöpning, som höll hela Bollnäs i spänning. Hemmasonen Ingemar Norrman, ranking 1382, låg jämsides med sina topprankade gruppkolleger ända till näst sista rond. En anmärkningsvärd prestation! Till sist blev i alla fall, som väntat, Christer Bergström, Solnas egen Botvinnik, gruppsegrare men mycket knappt före Sam Lindgren, Karlskoga. Lindgren, uppflyttad på 80 procent, besegrade Bergström i sjätte rond i ett parti som aspirerar på skönhetspris. Håkan Rothén, Nässjö, förlorade mot Bergström i inledningsronden men spurtade vackert och blev trea före Norrman, Söderholm, Arboga, och Johan Berg, Sass.

I sjätte gruppen var Malmös Olle Persson säkerheten själv — ända till sista rond, då han äventyrade sin gruppseger genom ett nederlag mot Mats Sjöberg, Rockaden Stockholm. Sjöberg, en futtig kvalitetspoäng efter Persson, har nu spelat stort i två JSM. Vinner han sitt tredje? Christer Ljungblad, Alingsås, är också starkt i kommande och blev odelad trea före fyra spelare som alla nådde goda 5 poäng: Jan Runnby, Lundby, (obese grad!), Mats Göransson, Säffle, Tomas Bydén, Gnarp, och Eddie Karlsson, Alvesta.

Sjunde gruppen var kanske den ovissaste av alla. Favoriterna slog varann på lö-

pande band, men till sist visade Carl-Johan Ribbegren, Nässjö, att han var kapabel att dubblera sin fjolårsseger. Christer Solberg, Upplands Väsby, låg lika med Ribbegren före sista rondan. Då mötte Solberg den nya stjärnan från Boden, Hans Nordman, och förlorade. Många höll nog en slant på Matti Sverin, Göteborg, som varit ytterst nära gruppseger i flera tidigare JSM. Nu förlorade han emellertid mot Ribbegren och Solberg och blev trea. En halv kvalitetspoäng efter kom Mats Eriksson, Borlänge, som efter en formidabel segersvit tappade luften i de två sista ronderna. Nordman blev välförjänt femma.

Sannolikt avgjordes åttonde gruppen i rond 5, då den beprövade kämpen Lars Karlsson, Vällingby, mötte Uppsalas nya stora löfte Thomas Marttala, som ledde gruppen på fyra poäng. I ett våldsamt tidsnödsdrama måste Karlsson ge pjäs men han hittade ändå ett sinnrikt försvar och vann. Han behöll därpå sin halvpoängsledning före Marttala intill slutet. Malte Olsson, Gnarp, spelade gediget och blev trea. Olli Sverin — Mattis bror från Kamraterna, Göteborg, debuterade starkt genom att obese grad ta en fjärdeplats före Mikael Ahl, Alvesta.

Ovanstående är bara ett litet axplock från vad som utspelades i grupperna. Många oplacerade och här onämnda förmågor kom efter kruttröken i JSM-kvalet starkt igen i första och andra klass, där prislisterna vältaligt vittnar om juniorens härjningar. Men det är en annan historia.

Lars Bäckström

Juniorklassens kvalificeringsgrupper

Grupp 1: 1. Caspar Carleson, Danderyd SK 6^{1/2}, 2. Göran Andersson, SK Kamraterna, Trollhättan 6^{1/2}, 3. Ingemar Wiberg, Lönsboda SK 5^{1/2}, 4. Lars Madebrink, Sandviken SK 5^{1/2}, 5. Torsten Larsson, Burs SK 5, 6. Gunnar Johansson, Vara SS 5, 7. Stefan Nyberg, Härnösand SS 5, 8. Peter Lord, Åtvidaberg 4^{1/2}.

Grupp 2: 1. Björn Wendsjö, Kiruna SK 7, 2. Björn Pettersson, Linköping SK 7, 3. Lars Nielsen, Solhedens SK 5, 4. Håkan Hansson, Uddebo SK 5, 5. Lars Sanghed, SK SASS Stockholm 5, 6. Tom Lindfors, SK Kristallen, Stockholm 5, 7. Henrik Arfwedson, Uppsala ASS 4^{1/2}, 8. Bengt Lindgren, Fagersta SS 4^{1/2}.

Grupp 3: 1. Ingemar Echütz, SS All. Skänninge 7, 2. Lennart Friberg, SK Kamraterna, Trollhättan 6, 3. Göran Heikkilä,

Kiruna SK 6, 4. Bo Adler, SK SASS Stockholm 5^{1/2}, 5. Svante Wedin, Bollmora SK 5, 6. Jan Persson, Bromölla SK 5, 7. Billy Bast, SK Rockaden, Stockholm 4^{1/2}, 8. J. A. Lennartsson, Kinna SK 4^{1/2}.

Grupp 4: 1. Lennart Roxendal, Jönköping SS 7, 2. Håkan Sternlund, Kiruna SK 6, 3. Lenny Johansson, Schack 08, Norrköping 5^{1/2}, 4. Ola Österlund, SK Rockaden Umeå 5^{1/2}, 5. Jörn Starck, Bollnäs SS 5^{1/2}, 6. Ragnar Norbäck, Kinna SK 4^{1/2}, 7. Johan Ekman, Halmstad SS 4^{1/2}, 8. Hans-Olof Stolt, SK Kamraterna Trollhättan 4^{1/2}.

Grupp 5: 1. Christer Bergström, Solna SS 6^{1/2}, 2. Sam Lindgren, Karlskoga SK 6^{1/2}, 3. Håkan Rothén, Nässjö SK 6, 4. Ingemar Norrman, Bollnäs SS 5^{1/2}, 5. Hans Söderholm, Arboga SK 5^{1/2}, 6. Johan Berg, SK SASS, Stockholm 5^{1/2}, 7. Hans Andersson, SK Kamraterna, Trollhättan 4^{1/2}, 8. Ulf Lindqvist, Kumla-Hallsberg SA 4^{1/2}.

Grupp 6: 1. Olle Persson, Malmö ASK 6, 2. Mats Sjöberg, SK Rockaden, Stockholm 6, 3. Christer Ljungblad, Alingsås SS 5^{1/2}, 4. Jan Runnby, Lundby SS Göteborg 5, 5. Mats Göransson, Säffle SK 5, 6. Tomas Bydén, Gnarp SK 5, 7. Eddie Karlsson, Alvesta SS 5, 7. Eddie Karlsson, Alvesta vesta SS 5, 8. Stephane Bruhfeld, Vällingby SS 4^{1/2}.

Grupp 7: 1. Carl-Johan Ribbegren, Nässjö SK 6, 2. Christer Solberg, Uppl-Väsby SK 5^{1/2}, 3. Matti Sverin, SK Kamraterna, Göteborg 5^{1/2}, 4. Mats Eriksson, Borlänge SK 5^{1/2}, 5. Hans Nordman, Boden SK 5^{1/2}, 6. Mats Berggren, Södertälje SS 5, 7. Stefan Bergic, Kumla-Hallsberg SA 5, 8. Lars Göran Olsson, Solheden SK Trelleborg 4^{1/2}.

Grupp 8: 1. Lars Karlsson, Vällingby SS 6^{1/2}, 2. Thomas Marttala, Uppsala ASS 6, 3. Malte Olsson, Gnarp SK 5^{1/2}, 4. Olli Sverin, SK Kamraterna Gbg 5^{1/2}, 5. Mikael Ahl, Alvesta SS 5^{1/2}, 6. Mats Unander, Sollefteå SS 5, 7. Christer Flemming, Fagersta SS 5, 8. Anders Hallgren, Alingsås SS 5 poäng.

36 lägerdeltagare på Bollegården

Det blev inte bara deltagarrekor i SM utan också på årets träningsläger i schack och idrott för juniorer. 36 förväntansfulla deltagare, varav tre nordiska gäster, samlades till åtta soliga lägerdagar. Platsen för lägret var Bollegården, strax utanför Bollnäs.

På Bollegården fanns fotbollsplan, pingrum, motionsslinga och en flitigt använd swimmingpool.

Lägret startade med en liten samling, där Lars Bäckström talade om att vi skulle försöka vara som de gamla kineserna, kända för sin sportslighet.

I början av lägret valde vi lag, som användes vid de flesta tävlingar. En dag på Bollegården började med morgongymnastik och motion. Efter badet och frukosten hade Robert Danielsson en problemtävling. Därefter följde schackinstruktion med bl.a. Axel Ornstein, som vi lärde oss mycket av. Sedan hade vi praktiskt spel med bl.a. en lagtematurering i Ben Oni.

Mellan lunch och middag sysslade vi med idrott i lag, t. ex. fotboll, pingis, volleyboll, under ledning av Björn Johansson och Jan Berglund. På kvällen ägnade vi oss åt schack i olika former.

Instruktörerna gav en klocksimultan och vi hade en stor blyxtturnering. Resultatet i A-finalen: Harry Schüssler, Lennart Roxendal 8 (11), Mikael Broberg 7^{1/2}. B-final: Stefan Bergic 7^{1/2}. C-final: Peter Ryman, Mats Johansson 8.

En dag hade vi terränglöpning 2,5 km med schackfrågor. Lagidrottstävlingen vanns sammanlagt av "Gruset" knappt före "Fläskan". Harry Schüssler tog hem maratontävlingen i problemlösning på maximal poäng.

Berndt Söderborg var och hälsade på och höll intressanta föredrag om dynamiskt schack. Börje Jansson kom på ett uppskattat besök och visade partier.

På lördagen upplöstes lägret och vi för laddade till SM.

Peter Ryman

Rörvall vann JVM-kvalet

Det blev en otroligt hård, jämn och spännande uttagningstävling i Lidköping inför sommarens juniorvärldsmästerskap. Avgörandet kom till sist att bli beroende av gällande särskiljningsbestämmelser. Av 7 möjliga poäng tog tre man 5. Göran Rörvall, Ludvika, hade en halva bättre i kvalitet och erövrade därmed biljetten till Teesside före Kenneth Kjörnsberg och Tom Wedberg.

Det borde varit särs spel . . . Så ansåg många. Men man ändrar inte gärna förutsättningarna för en tävling, sedan den slutsplats. Och vem har inte i årskrt minne hur just Göran Rörvall i Eskilstuna 1971 avsågades från JSM-finalen på sämre kvalitet. Caissa för kanske bok över

sådana tilldragelser och utjämnar ibland i rättvisans namn debet och kredit — i det här fallet mycket lägligt för den unge dalmasen.

Kjörnsberg, Lidköpings egen hemmafavorit, och Wedberg, "tusenmannakändis" och mycket annat, fick båda 26 i kvalitet. Kjörnsberg tilldömdes andraplatsen på den nya bestämmelsen om flest svarta partier. Hårfint, kan man säga! Som tur var, behövde ingen av dessa spelare bli lottlös. Vid sidan av JVM fanns nämligen två andra inbjudningar till internationella juniorturneringar.

Man kan inte tala om någon stor överraskning ifråga om Rörvalls seger. Han har länge tillhört de bästa bland våra unga mästare med utmärkt resultat bl.a. i SM och Hallsbergsturneringar. Han spelar offensiv schack och är inte rädd för förvecklingar. Det ger honom ofta många ettor i tabellen, ibland nollor men få remier. Så blev nu inte fallet i Lidköping, där Rörvall visade sig kunna behärska också den turneringstaktiska sidan av spelet. Med tre segrar och fyra remier gick han obese grad genom turneringen i likhet med Kjörnsberg, som fick samma utdelning.

Rörvall inledde genom att dela poängen med Wedberg, varvade sedan ettor med halv och avslutade med en vinst mot Lars-Erik Pettersson i sista rondan. Kenneth Kjörnsberg, landsförbundets färskaste mästare efter sin seger i påskens rankingturnering i Eksjö, visade sig redan mer än vuxen sin nya värdighet och besegrade bl a topprankade Wedberg och Lars-Åke Schneider. Wedberg i sin tur fick en darrig start men radade så småningom upp fyra ettor på raken, den sista mot Harry Schüssler — en lysande spurt.

Självklart tillhörde Schneider och Schüssler tävlingens förhandsfavoriter. Båda hade i sista rondan chans att nå 5 poäng. Schneider måste emellertid finna sig i remi mot Roland Ekström och Schüssler, som ensam ledde tävlingen fram till femte rondan, fick i sjätte och sjunde bita i gräset mot Schneider och Wedberg. Ingemar Schütz, nybliven segrare i det öppna juniormästerskapet, och Mats Bergström, förra årets "rankingmästare", spelade en smula ojämnt men nådde i alla fall 50 procent.

Kjörnsberg till Bamberg, Wedberg till Helsingör

Av de tolv deltagarna får alltså tre efter uttagningstävlingen göra internationell debut. Junior-VM — som i år tyvärr till tiden delvis sammanföll med vårt eget SM — blir en svår men inte omöjlig uppgift för Rörvall, som med på färden till England

fick Harry Schüssler som medhjälpare och sekundant. Kjörnsberg blir Sveriges representant i det internationella tyska junior-mästerskapet i Bamberg och Wedberg i det Öppna danska JM i Helsingör. Båda tävlingarna går i augusti.

Lidköpings Schacksällskap med erfarne och outröttliga Jean Mörby i spetsen har stor heder av de lokala arrangemangen under uttagningen. Våra elitjuniorer kände sig snart som en enda lycklig familj i sällskapets trivsamma lokaler — det var bara när klockorna tickade som man kivades — om hel- och halvpoäng.

Till sist den fullständiga tabellen (efter 7 ronder Monrad): 1. Rörvall, Ludvika, 5 (26,5), 2. Kjörnsberg, Lidköping, 5 (26, fyra svarta partier), 3. Wedberg, Djursholm, 5 (26, tre svarta), 4. Schneider, Jönköping, 4^{1/2} 5. Schlüssler, Limhamn, 4, 6. Schütz, Skänninge, 3^{1/2} (28), 7. Bergström, Hägersten, 3^{1/2} (21), 8. Ekström, Bandhagen, 3, 9. Lars-Erik Pettersson, Skoghall, 2^{1/2} (25), 10. Lennart Johansson, Stockholm, 2^{1/2} (20), 11. Claes Göran Westerberg, Nacka, 2, 12. Peder Berkell, Hägersten, 1^{1/2}.

Lars Bäckström

Flickpropaganda i Sölvesborg

Under veckoslutet 14—15 april arrangerade SK Kamraterna, Sölvesborg tillsammans med Blekinge Schackförbund en propagandatävling för damer och flickor. Drivande kraft bakom tävlingen var Peggy Ohlsen som lade ner ett stort arbete för att få så många flickor som möjligt att komma till start. Nu kom bara tio flickor att ställa upp, men det kan arrangörerna på inget sätt lastas för och det är bara att hoppas att de försöker komma igen med tävlingen fler gånger.

I det sammanhanget kan man ju fråga var det egna distriktets och granndistriktens flickor höll hus tävlingsdagen. Från Blekinge deltog tre sölvesborgsflickor, från Södra Småland (vid något tillfälle utropat som det största distriktet, då det gäller flickor) två växjöflickor och från Skåne en bromölla flicka. Räddningen för tävlingen blev då Västergötland med resterande fyra flickor.

Nu skulle i alla fall de tio tappra bjuda en fin underhållning och spännande tävling. Efter sex spännande ronder blev det dubbelt Västergötland i topp genom Connie Svantesson och Eva Johansson. Trea kom en ny bekantskap: Annica Persson, Bromölla.

Slutställning: 1. Connie Svantesson, Vara, 5, 2. Eva Johansson, Alingsås 4,5, 3. Annica Persson, Bromölla 4, 4. Yvonne Wetterling, Växjö 3,5, 5. Margita Lamberg, Sölvesborg, 3,5, 6. Siv Bengtsson, Vara, 3, 7. Berit Andersson, Falköping 2, 8. Peggy Ohlsen, Sölvesborg 2, 9. Eva Lamberg, Sölvesborg 1,5, 10. Lena Nilsson, Växjö 1. Under och efter tävlingarna bjöd arrangörerna på såväl mycket gott som trevliga minnespriser.

Christer Knutsson

Inbjudan till Skolungdomens Riksmästerskap 1973

Flickor och pojkar är välkomna att delta i Skolungdomens 1973. Tävligen spelas i Idrottshallen i Växjö med början fred. den 21 sept. kl. 17.00. Avslutning sönd. den 23 omkr. kl. 17.00. Gruppindelning: A-, B-, C- och D-grupp (åldersklasser) samt flickor. Åtta ronder Monrad med en timmes betänketid per spelare.

Anmälan senast den 14 sept. till Sveriges Schackförbund, Brännkyrkagatan 71, 117 23 Stockholm, med angivande av skola och födelseår. Startavgiften, kr 5:—, insättes samtidigt på postgirokonto 57 05 27-2, Sveriges Schackförbunds ungdomskommitté, Malmö. Anmälan kan ske även på listor som utsänts till landets skolor. Grupp-förläggning på Graffmanska skolan för 5 kr. (sovsäck etc. medtages) — beställ grupp-förläggning vid anmälan. Annat logi efter hänvändelse till Växjö Turistbyrå, telefon 0470/223 25.

I nästa nummer av TfS....

Den uppmärksamma läsaren av TfS märker strax att detta nummer av tidskriften praktiskt taget bara behandlar SM i Bollnäs, finländska mästerskapen, Leningradturneringen samt minnesord om Folke Rogard och Zandor Nilsson. Olyckligtvis, eller man kanske snarare skall säga lyckligtvis, var senvåren och sommaren sprängladdad med intressanta händelser. Eller vad sägs om NM i Grenå, lag-EM och junior-VM i England, AVRO och IBM-turneringarna plus en mångfald välbesatta internationella turneringar, som alla i och för sig vore värda stor uppmärksamhet. Därtill kommer ytterligare partier från Bollnäs, efterskörd från Bollnäs, distriktsnytt etc., men som sagt, i nästa nummer av TfS....

Redaktionen

KONGRESSEN

1973 års kongress, den 57:e i ordningen, gick i enighetens tecken och det var egentligen endast när frågorna om SM-grupens sammansättning och rankingsystemet togs upp som det blev debatt.

Sedan kongressförhandlingarna öppnats av förbundsordföranden Birger Öhman hälsade kommunfullmäktiges ordförande Per Evert Persson schackfolket välkomna till Bollnäs och hälsingebygden. Till ordförande under kongressen valdes Birger Öhman, som i sitt inledningsanförande bl.a. uttalade berömmade ord till Bollnäs SS, en liten förening som åtagit sig det väldiga arbetet att föra 1973 års SM-tävlingar i hamn. Öhman informerade även om det pågående arbetet att söka få kommande VM-match förlagd till Stockholm, förutsättningar var goda men vägen till ett FIDE-beslut i denna riktning var mycket lång. Medlemsantalet i Sveriges Schackförbund hade ökat med ca 800, visserligen glädjande men siffran stod säkerligen ej i rätt proportion till det ökade schackintresset.

Birger Öhman höll minnesord över de nyligen bortgångna hedersledamoten Folke Rogard och förbundskaptenen Zandor Nilsson, vilkas minne hedrades med en tyst minut.

Ernst Åhman och Sven Klerstam, vilka båda avsåg sig återval inom centralstyrelsen, samt Sixten Eriksson, som avsåg sig ordförandeskapet i ungdomskommittén, avtackades och erhöll förbundets högsta utmärkelse, Collijnplaketten i guld. Samma utmärkelse utdelades även till Ulf Andersson enligt ett beslut av förra årets kongress. Öhman passade även på att överlämna stormästardiplomet, en populär ceremoni!

Centralstyrelsen fick ansvarsfrihet för förvaltningen 1972/73. Sven Ljungqvist, Göteborg, tog upp frågan om bokfonden och utlovades en redogörelse för densammans avveckling.

Beträffande inlämnade motioner gick kongressen på centralstyrelsens linjer och avsåg en motion från Medelpads SF om ändrade regler för kvalificering till SM-gruppen. Motionerna från Mälardalens SF och Göteborgs SF tillstyrktes så till vida att en allsvensk div. IV fastställdes.

Beträffande rankingsystemet bestämde kongressen efter en längre diskussion att LASK:s rankingsystem skall införas officiellt fr.o.m. 1974, vid anmälan till SM-tävlingarna detta år samt till allsvenska serien 1974—75 skall spelare alltså vara rankade. Samtidigt bemyndigades centralstyrelsen att själva eller genom centrala rankingkommittén fatta beslut i frågor rör-

rande ranking, d.v.s. höja eller sänka redan åsatta rankingtal eller att åsätta ej rankade spelare rankingtal. Samtidigt uppdrogs åt centralstyrelsen att på lämpliga sätt informera distrikten om detta beslut.

Nästa års kongress går i Lund och 1975 preliminärt i Göteborg. Kongressen beslöt oförändrade medlemsavgifter i enlighet med centralstyrelsens förslag.

VALEN

Förste vice ordförande: Rolf Littorin, omvald.

Ledamöter: Tore Johansson och Rune Emanuelsson, omvalda, Bernhard Karlsson, Ingvar Karlsson och Yngve Anderberg, nyvalda. Ernst Åhman, Sven Klerstam och Thorsten Östlund hade avböjt omval.

Suppleanter: Lars Göran Ribbeck och Göran Malmsten, båda nyvalda. (I Centralstyrelsen kvarstår de 1972 på två år valda ordföranden Birger Öhman, andre vice ordföranden Sören Björnert samt Sture Hedberg, Wilhelm Lindström och Stig Johansson.

Revisorer: Sven Håkan Leffler och Anders Svensson, båda omval, med Sven Lekman och Nils Lindwall som suppleanter, båda omval.

Representanter i Nordiska schackförbundet: Birger Öhman, omval, och Rolf Littorin, nyval efter Ernst Åhman som avböjt återval.

Delegerad i FIDE: Birger Öhman med Rolf Littorin som suppleant, båda omvalda.

Delegerad i ICCF: Erik Larsson, omval.

Ungdomskommitté: Rune Emanuelsson (ordf.) nyval, samt Tore Johansson och Harald Norell, båda omvalda. Sixten Eriksson hade avböjt återval.

Valberedning: Börje Jansson (sammankallande), Thord Utterman och Sten Hjalmarsson, samtliga omval.

BOLLNÄS-POTPURRI

Det blev massinvasion av spelare till SM-73, totalt ställde 1011 deltagare upp i de olika klasserna, i denna siffra är dock inkluderat ett antal dubbelanmälningar från juniorer. Det tidigare deltagarekoret 835 i Eskilstuna slogs med bred marginal, antalet tävlande i klasserna (fjolarssiffran inom parentes) var: mästare 71 (78), klass I 136 (110), klass II 573 (368), juniorer 191 (106), damer 9 (9), flickor 10 (7) och old-boys 21 (24).

Tävlingarna var förlagda till Torsbergsskolan, varje grupp disponerade ett klassrum. Systemet har sina välkända för- och nackdelar, det blir lugnare för spelarna men svårare för åskådarna att få en överblick över tävlingarna. Att det sedan blev litet varmt och kvavt ibland berodde på utomhustemperaturen, luftkonditioneringen fungerade bra men det kunde ju inte utan kylaggregat bli kallare inne än ute.

Arrangörerna var tacksamma mot Bollnäs kommun, som visat stor samarbetsvilja och hjälpsamhet, bl.a. gratis förhyrning av tävlingslokalerna, en fin lunch på kongressdagen och mycket mycket annat.

En Stockholms-tidning hade den lyckade rubriken "Rekordschacket i Bollnäs: Seger för arrangörerna!" TFS instämmer.

Det brukar vara vanligt att i sådana här sammanhang nämna att arrangörerna, som vanligt vid kongress-tävlingar, slitit som slavar men att det tyngsta arbetet utträttats av, och så kommer ett antal namn. Bollnäs SS tycker dock att SM 1973 varit ett så utpräglat teamwork att ingen bör framhållas framför någon annan. En sådan synpunkt skall naturligtvis respekteras. Atmosfären inom tävlingsledningen var f. ö. rätt förbluffande, i stället för att mötas av en samling stressade och upptagna funktionärer var allt lugnt som i en ankdamm. Det blir tydligen så när arrangörerna är duktiga.

Serveringen var föredömligt ordnad, gott om plats och låga priser. Allt fungerade fint bortsett från kaffeautomaten, den strejkade inte men den var nödbedd, den som ville ha en kopp fick oftast vara tålmodig. Detta är emellertid den vanliga visan för vilket man inte kan lasta arrangörerna. Konstruktörer av kaffeautomater tycks alltid ha den tanken i bakfickan att nu skall vi sätta ihop en apparat som inte fungerar riktigt som den borde.

Särskild poststämpel tillämpades 19/7, försändelser kunde dock lämnas in i förväg både på Torsbergsskolan och på postkontoret. Det verkade bli en hel del första-dagsbrev detta år.

Kongressveteranerna Sven Carlson och Bengt Ekenberg är nu uppe i 42 resp. 38 SM.

Tävlingsläkare var som vanligt docent Erik Karlmark. Han får mer att göra för varje år, delvis naturligtvis beroende på ökat deltagarantal men även på att de tävlande finner det allt naturligare att vända sig till honom i en mångfald personliga problem. Det är faktiskt oundgängligt nödvändigt med en tävlingsläkare under SM-tävlingarna, ett faktum som kanske förvånar, men så är det.

Bertil Pettersson, välkänd schackjournalist från Eskilstuna, fäste vår uppmärksamhet på följande parti i juniorkvalificeringen, en Frons Gambit, där svartspelaren ingalunda var så from som öppningen låter påskina: **Lundqvist—Söderholm: 1. f4 e5 2. f×e5 d6 3. e×d6 L×d6 4. Sf3 g5 5. d4 g4 6. Sg5 f5 7. e4 f4?!** 8. h4 h6 9. e5 h×g5 10. e×d6 D×d6 11. Dc2† Se7 12. Db5† Sbc6 13. D×g5 S×d4 14. Ld3 f3! 15. Kd1 f×g2 16. Te1 Sf3 17. Dg7 S×e1 18. D×h8† Kd7 19. Le3 S×d3 20. Ke2 Sf4†! 21. L×f4 g1S†! 22. Ke3 Sd5† 23. Ke4 Df4† 24. K×d5 c6† 25. Ke5 b6 matt! Söderholm spelade tydligen helst med bönderna, 13 bonde drag av totalt 25!

Mer om Bertil Pettersson. Följande två partier gav honom anledning fråga Erik Karlmark vid vilken temperatur hjärnan smälter. Han fick det lugnande svaret att det blir fara å färde först vid ca 60°, och så varma blev ju aldrig hjärnorna i Bollnäs. Men varmt var det ibland vilket får förklara följande kortslutningar, vi låter i bägge fallen den mest värmedrabbade vara anonym.

Ing-Mari Lundqvist — N. N.: 1. e4 e5 2. Sc3 Sc6 3. e3 e5 4. Sd5 Sge7 5. Sf3 g6 6. d4 e4 7. Sf6 matt!

N.N. — Björn Mossberg: 1. e4 e5 2. f4 e×f4 3. Sc3 Dh4† 4. Ke2 d5 5. d3 Sc6 6. Ld2 Sd4 matt!

Bulletinredaktören Björn Johansson jämte några mycket kvickfingerade (och mycket söta) medhjälperskor producerade bulletiner i rasande fart. Målsättningen var leverans en timma efter avslutad rond, allt klaffade förträffligt.

Interzontturneringen i Leningrad

Vid kongressen i Skopje förra året avslöt Världsschackförbundet (FIDE) att 36 spelare skulle delta i två interzontturneringar 1973 i Sovjet resp. Brasilien. Man tillsatte en expertkommitté under FIDE-presidenten prof. Euwes ordförandeskap, som skulle fördela spelarna mellan de båda interzontturneringarna. Utöver Euwe bestod kommittén av Dorazil, Österrike, Elo, USA, Rabar, Jugoslavien, och Averbach, Sovjet. Vid fördelningen utgick man från att turneringarna skulle vara lika starkt besatta och att spelare från samma land skulle fördelas jämnt på de bägge turneringarna. Så t. ex. var ju inte mindre än sexton sovjetspelare uttagna för interzontspel. När nu kommittén komponerade sammansättningen av interzontturneringarna utgick man från spelarnas Elo-rating den 1 januari, och på grundval härav gjordes följande uppdelning på turneringarna i Leningrad resp. Petropolis i Brasilien.

Leningrad

Tal, Sovjet 2655, Karpov, Sovjet 2645, Kortjnoj, Sovjet 2635, Larsen, Danmark 2620, Hübner, Västtyskland 2600, Tajmanov, Sovjet 2595, Gligoric, Jugoslavien 2595, Byrne, USA 2570, Smejkal, Kuzmin, Sovjet 2565, Tukmakov, Sovjet 2560, Uhlmann, Östtyskland 2550, Radulov, Bulgarien 2510, Quinteros, Argentina 2480, Rukavina, Jugoslavien 2460, Torre, Filippinerna 2430, Cuellar, Colombia 2400, Estevez, Kuba 2385,

Petropolis

Portisch, Ungern 2645, Polugajevskij, Sovjet 2640, Hort, Tjeckoslovakien 2610, Keres, Sovjet 2605, Smyslov, Sovjet 2600, *Bronstein, Sovjet 2585, Geller, Sovjet 2585, Panno, Argentina 2580, Mecking, Brasilien 2575, Savon, Sovjet 2570, Ljubojevic, Jugoslavien 2570, Reshevsky, USA 2565, Ivkov, Jugoslavien 2535, Gheorghiu, Rumänien 2530, Hug, Schweiz 2445, Kagan, Israel 2405, Biyiasas, Kanada 2395, Tan, Singapore 2340.

De tre bästa från interzontturneringarna går vidare till nästa års utmanarmatcher, till vilka Spasski och Petrosjan redan är kvalificerade. Fördelningen av spelarna har fått ett blandat mottagande bland experisen. Bent Larsen har protesterat hos Euwe över gruppindelningen som han finner djupt orättvis. Larsen hävdar att Leningradgruppen blev mycket svårare än den brasilianska; här fanns fem deltagare från den senaste kandidatturneringen mot bara

en i Brasilien och här hade också de högt rankade Tal och Karpov placerats. Euwe har däremot genmält att ratingtalet är i genomsnitt lika för de båda turneringarna.

Interzontturneringen i Leningrad vanns nu övertygande av hemmaspelarna Kortjnoj och Karpov, sedan dessa på ett tidigt stadium ryckt till sig ledningen. Kortjnoj som nu är 42 år är därmed klar för sin tredje kandidatturnering. Under våren i år visade han dålig form. I Leningradmästerskapet hamnade han i mittfältet och under lagmatcherna i Moskva i april spelade han inte övertygande. I en intervju säger Kortjnoj att han spelat på rutin och att de dåliga resultaten berodde på dålig allmänfysisk och psykisk kondition. Inför interzontturneringen ryckte han upp sig; han slutade att röka och lade sig i hård fysisk träning. Det hjälpte, säger Kortjnoj. Jag kände krafterna komma och i Leningrad spelade jag bättre än under de år då jag alltid var i god form, då jag var ung. Kortjnoj upplevde en kris mitt i tävlingen med bl. a. tidsnödsnederlaget mot Rukavina, men bortsett från det, så var han den mest segrande spelaren med elva vinstpartier. 22-åriga Karpov, Sovjets yngste stormästare, tycks växa från turnering till turnering. Han är en utpräglad positionsspelare som förenar solid spelföring med försiktig manövrerande men kan när tillfälle ges utveckla kraftigt och djärt anGREPPSSPEL. Han gör sällan fel drag, är föliaktligen en stor poängplockare, och det är ingen tillfällighet att han blev den ende obesegrade spelaren i interzontturneringen. Vid prisutdelningen hyllades han som Sovjets framtidshopp, och det med allt skäl.

Före tävlingen var det väl ingen som anade att 45-åriga Robert Byrne skulle ingå i segertrojkan. Byrne kom väl förberedd och spelade lugnt utan att direkt glänsa. Byrne, som tidigare spelat schack vid sidan om sitt lärarbete, efterträdde för en tid sedan Horowitz som schackmedarbetare i New York Times. Han kan nu odelat ägna sig åt schackspelet, och detta har säkert bidragit till att öka hans spelstyrka. Hans framgång i Leningrad var turneringens verkligt stora sensation.

En negativ överraskning var självfallet Bent Larsens låga placering. De flesta hade räknat med att dansken skulle gå vidare även den här gången. Det såg till en början lovande ut; Larsen startade i glänsande stil med 5,5 poäng på sex ronder. Men under de följande mötena mot de sex sovjetspelarna led han nederlag mot Kortj-

*) Ersatte ursprungligen uttagne Leonid Stein som avled i början av juli i år.

FOLKE ROGARD

När Folke Rogard avled i juni kort innan han skulle fylla 74 år, hade han redan avslutat den största schackledargärning någon människa någonsin utfört.

Under Folke Rogards ordförandeskap 1939—1952 ryckte Stockholms Schackförbund fram till positionen som Sveriges största distriktsförbund.

Som Sveriges Schackförbunds ordförande 1947—1964 moderniserade han stadgar och tävlingsbestämmelser. Alla delar av landet inordnades i förbundet. Principen om styrelse underifrån fastslogs: Landsförbundet är inte en huvudorganisation med distriktsförbund och föreningar som underavdelningar utan en frivillig sammanslutning av dessa lokala organisationer, som genom sina ombud vid kongresserna drar upp riktlinjer för landsförbundets verksamhet.

Tre gånger under Folke Rogards tid som ordförande stod Sverige som värd för interzonturneringar. Tävligen om SM fick sin nuvarande form. Allsvensk serie infördes.

Sin största insats gjorde emellertid Folke Rogard som president för FIDE under åren 1949—1970. Rent otrolig är den diplomatiska skicklighet som denne viljestarke man ådagalade, då det gällde att överbrygga motsättningar som ofta hade politisk bakgrund och att skapa stadga inom tävlingsorganisationen.

Under Folke Rogards ledning infördes kvalificeringssystemet för det individuella världsmästerskapet med zontävlingar, interzonturneringar och kvalificeringstävling, den sistnämnda till en början anordnad som turnering men senare omlagd till utslagsmatcher mellan de kvalificerade. Medan tidigare innehavaren av världsmästerskapet kunde antaga eller förkasta en utmaning, spelas nu vart tredje år en match om titeln.

Ett liknande system införde Folke Rogard för det kvinnliga världsmästerskapet. Också tävlingen om juniorvärldsmästerskapet gavs fasta former. Reglementet för nationslagtävlingarna (något oegentligt kallade olympiader och spelade vartannat år) omarbetades på Folke Rogards initiativ och under hans ledning. Ordentliga regler för förvärv av stormästartiteln och titeln internationell mästare fastställdes.

Under Folke Rogards presidentskap tillkom inom FIDE särskilda kommissioner för kvalifikationsfrågor, för spelregler samt för frågor angående problem och studier. Nu gällande spelregler har till betydande del formulerats av Folke Rogard.

Före det andra världskriget var FIDE

långt ifrån världsomspännande. Det bestod huvudsakligen av amerikanska och europeiska landsförbund jämte några brittiska dominions. Sovjetunionen m fl anslöt sig redan innan Folke Rogard tillträdde presidentposten. Därefter har anslutningen fortsatt och FIDE omfattade vid Folke Rogards avgång mer än 70 medlemsländer med alla världsdelar representerade.

Stringens, entusiasm och en oerhörd arbetsförmåga utmärkte Folke Rogard. Efter dagslånga sammanträden kunde han diktera 10—15 sidor långa protokoll. Mycket litet undgick honom vid snabbläsning. Den som skriver detta minns en utredning avlämnad i början av 60-talet. Vid första genomläsningen fann Folke Rogard en inkonsekvens inkapslad i ett räknexempel, ett misstag som ingen av beredningens fem ledamöter under sitt grundliga arbete observerat.

Då Folke Rogard år 1970 med ålderns rätt avgick som FIDE:s president, valdes han av en enhällig kongress i Siegen till världsschackförbundets hederspresident, en förtjänt hedersbevisning som han är ensam om.

E. Å.

Folke Rogard fick jag förmånen att personligen träffa först sedan han dragit sig tillbaka från det aktiva arbetet inom schackvärlden. I decennier hade jag läst om denne ledare av först det svenska och sedan hela världens schack. Självfallet hade jag skapat mig en bild av denna rese. När jag sedan fick tillfälle att träffa honom, motsvarade han i mycket min bild av en organiserandets storman. Men mest fick jag visionen av en diplomat, som avträtt från arenan och nu med stoiskt lugn men också med betydande stolthet mindes vad som varit. Han berättade gärna, och han hade en guldgruva av minnen och erfarenheter att ösa ur. Visst föreföll något av det berättade egocentriskt, men kunde det bli annat när den som berättade organiserat och hållit ihop en sammanslutning så svår som FIDE. Jag är tacksam för vad jag fick lyssna till från Folke Rogards mun, men skulle ha önskat att höra mycket mer.

Birger Öhman

Genom sin reslighet och sina ords tyngd var Folke Rogard en hövdgestalt som kom andra att känna sin egen begränsning. Hans liv och hans verk kommer för alltid att vara förknippat med svenskt och internationellt schack.

Paul Karlsson

noj och Tal. När han sedan helt oväntat också förlorade mot Quinteros, började man ana att något gått på sned. Larsen förklarar bakslagen med att han spelade för snabbt och ytligt och utan den rätta koncentrationen. Den enligt hans mening klart orättvisa gruppindelningen hade gått honom djupt till sinnes och förstörde hans spelglädje. Han hade ett tag tänkt utebli från Leningrad men ställde upp till spel under protest. I femtonde ronden förlorade han onödigt mot Byrne och därmed möjligheten att avancera. Larsens bitterhet mot Euwe är mycket stor, och han meddelade efter turneringen, att han i fortsättningen inte tänker spela i sådana holländska turneringar, där Euwe på något sätt är inblandad.

Den andra negativa överraskningen är knuten till Michail Tals namn. Tal som tills nyligen spelat 83 hårda turneringspartier i följd utan nederlag startade bedrägligt med 1,5 poäng på sex ronder! Under senare halvan av turneringen visade han något av sitt rätta jag och nådde efter en kraftig slutspurt 50-procentig utdelning. Tal har svårt att förklara motgången. Han med-

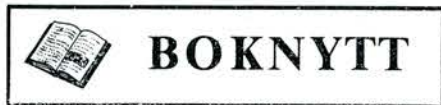
ger att hans hälsa inte var bra, men säger också att det varit något fel på hans teoretiska och fysiska förberedelser inför tävlingen. Det hände att han helt enkelt inte fann sitt "rätta" spel. Kronisk tidsnöd och ytterligt osäkert spel blev plötsligt för mig en helt ny upplevelse, förklarade Tal.

Smejkal kom till Leningrad som nybliven tjeckisk mästare i hård konkurrens med Hort. Liksom Tal inledde Smejkal svagt med en poäng på de första fyra ronderna. I fortsättningen vann han sju partier i rad och var ett tag aktuell för en plats i trojkan. Hübner hade inte spelat allvarligt schack sedan olympiaden i höstas och spelade med examensarbete i bakhuvudet. Hans resultat får bedömas mot den bakgrunden. Turneringen gav också Sovjet ännu en stormästare — det var Kuzmin som uppfyllde normen för en stormästartitel. Fem av deltagarna i Leningrad: Uhlmann, Hübner, Kortjnoj, Larsen och Tajmanov spelade i senaste kandidatturneringen. Av dessa är det bara Kortjnoj som går vidare; det blir många nya ansikten i nästa års utmanarmatcher.

Lennart Hansson

LENINGRAD 1973

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	poäng
1. Karpov	—	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1	1	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	13 1/2
2. Kortjnoj	1/2	—	1	1/2	1	1	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1/2	0	1	1	1	13 1/2
3. Byrne	1/2	0	—	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1/2	1	1	1	1	12 1/2
4. Smejkal	0	1/2	1/2	—	0	0	1/2	1	1	1/2	1	0	1	1	1	1	1	1	11
5. Hübner	1/2	0	1/2	1	—	0	1/2	1	1/2	1	1	1/2	1	1/2	1/2	1/2	0	1	10
6. Larsen	1/2	0	0	1	1	—	1	0	1/2	0	1	0	1/2	1	1	1/2	1	1	10
7. Kuzmin	0	1/2	1/2	1/2	1/2	0	—	0	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	9 1/2
8. Gligoric	0	1/2	1/2	0	0	1	1	—	1/2	0	1/2	1/2	1	1/2	1/2	0	1	1	8 1/2
9. Tajmanov	1/2	0	0	0	1/2	1/2	1/2	1/2	—	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1	1	8 1/2
10. Tal	1/2	0	1/2	1/2	0	1	0	1	1/2	—	1	0	1/2	0	0	1	0	1	8 1/2
11. Radulov	1/2	0	0	0	0	0	1/2	1/2	0	0	—	1	1	1	1/2	1/2	1	1	7 1/2
12. Quinteros	0	0	0	1	1/2	1	1/2	1/2	1/2	0	0	—	1/2	0	1/2	1	1/2	1	7 1/2
13. Torre	0	0	0	0	1/2	1/2	0	1/2	1	0	1/2	—	1/2	1/2	1	1	1	1	7
14. Uhlmann	0	1/2	1/2	0	1/2	0	0	1/2	1/2	1/2	0	1	1/2	—	1/2	1/2	1/2	1	7
15. Rukavina	0	1	0	0	1/2	0	0	1/2	0	1	1/2	1/2	1/2	1/2	—	0	1	1/2	6 1/2
16. Tukmakov	0	0	0	0	1/2	1/2	0	1	1/2	0	1/2	0	0	1/2	1	—	1/2	1	6
17. Estevez	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1/2	0	1/2	0	1/2	—	1	4 1/2
18. Cuellar	0	0	0	0	0	1/2	0	1/2	0	0	0	0	0	0	1/2	0	0	—	1 1/2

Zeuthen, S., *Son of Sorrow. Survey of Structure. Modern Benoni 1. d4 Nf6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. Nc3 ed 5. cd d6. Zeuss Transactions, Steffen Zeuthen, Villemoesgade 22, 2100, København Ø. Pris: D. kr. 70:—.*

Steffen Zeuthen, vars bok "The French Poisoned Pawn" nyligen anmälades i TfS,

har publicerat en mäktig volym om Modern i Ben-Oni, Fischer (senast i Reykjavik, tredje matchpartiet) men särskilt Tal är kända utöware av detta spelsätt.

Författaren har samlat en imponerande mängd material — partier fram till 1.2. 1973, inte mindre än 864. Numreringen går till 868, men 4 av dem saknas. Det värdefullaste är emellertid den 370 sidor starka teoretiska systematisering, som föregår partisamlingen och som torde vara den hittills mest omfattande och djupgående undersökningen av en enskild spelöppningsvariant.

E. U.

Med stor sorg emottog vi meddelandet att Folke Rogard, FIDE:s hederspresident, plötsligt avlidit.

Folke Rogards insatser inom FIDE under åren 1949—1970 kännetecknades av stor aktivitet, som ledde till organisationens nuvarande position och storlek. Med stor juridisk skicklighet lyckades han utarbeta sådana stadgar, som erfordrades i en sammanslutning med så många olikartade nationsmedlemmar.

Karaktäristiskt för Folke Rogard var hans vilja att själv utföra merparten av allt arbete även när han kunde räkna med hjälp från andra håll.

Han åtnjöt största respekt från såväl FIDE:s medlemmar som enskilda spelare. Schackvärlden skall alltid minnas Folke Rogard, en av det internationella schackets nyskapare, med största tacksamhet.

Fédération Internationale des Echecs

M. Euwe

Man kunde alltid vända sig till Folke Rogard för att få ett råd eller för att dryfta ett problem. Denne verksamme och under större delen av sitt liv strängt upptagne man gav sig alltid tid att hjälpa till när det gällde schackliga frågor. Särskilt beundrade jag hans förmåga att snabbt städa undan oväsentligheter och finna kärnpunkterna. Långt ifrån alltid fick man medhåll. Folke Rogard var en man med rak rygg, en egenskap som kunde göra honom obekvämt. Motståndarna trivdes dock bäst i slutna rum med dålig belysning. Men dvärgalåten har väl tydnat mot resen efterhand.

Ernst Åhman

SM för synskadade

SM för synskadade, som spelas vart annat år, avgjordes 30 maj — 3 juni i Västerhaninge med Sveriges Synskadades schackklubb som arrangör och med turnerings- och tävlingsledare från Stockholms Södra Schacksällskap. 26 deltagare från skilda delar av landet deltog fördelade i 3 grupper. I grupp 1, som spelade om SM-tecknet, deltog 12 spelare. I grupp 2 startade 8 st och i grupp 3 6 st. Enligt beslut på årsmötet, som avhölls dagen före tävlingarna, beslöt man att de två sista i grupp 1 och 2 vid nästa SM skall spela i närmast lägre grupp samtidigt som de två främsta i grupp 2 och 3 flyttas upp till närmast högre grupp.

Segrare och Svensk mästare blev liksom 1971 Tage Lindberg, Tullinge. Lindberg tog därmed sin andra inteckning i ett från 1967 uppsatt vandringspris. Priset tillfaller den spelare som blir SM-segrare 3 gånger.

Resultat:

Grupp 1: 1. Tage Lindberg, Tullinge, 5 poäng, 2. Erik Eriksson, Våmhus, 4½ p, 3. Hans Hansson, Lund 3½ p, 4—6 plats delades mellan Tord Berglund, Kramfors, Gunnar Claesson, Växjö, Alvar Blom, Stockholm samt Roger Svensson, Alingsås med 3 p var.

Grupp 2: 1. Helge Sävström, Stockholm 5 poäng, 2. S-E Kronfjäll, Handen, 4½ p, 3. Larry Svensson, Östersund 4½ p.

Grupp 3: 1. Valter Karlsson, Solna 3 poäng (6,00), 2. Folke Westerberg, Stockholm 3 p (4,00), 3. Gertrud Persson, Malmö 2 p. Även 4:e plats belades av en dam, nämligen Elsa Jägstad från Östersund.

Erik Stenberg

FINLANDSBREV

FM 1973 avgjordes som en öppen turnering enligt Monrads system, det skall här efter bli en öppen turnering vartannat år och en vanlig alla-mot-alla vartannat år är klart, att en tävling med 74 deltagare och endast 13 ronder ger ett något osäkert resultat. Denna gång var det dock inget tvivel om att unge P. Poutiainen, 20, var en övertygande segrare och att nästan lika unge Yrjö Rantanen, 22, en bra tvåa. Tredjeplaceringen avgjordes antagligen genom mötet Kanko-Ojanen, där svart i en antagligen vunnna situation tillät en avgörande kombination. Så nu hannade förra årets och många tidigare års finlandsmästare en bra bit ner i fältet.

Resultat: P. Poutiainen 11½ (utan förlust), Y. Rantanen 10, I. Kanko 9½. P. Saariluoma, E. Raaste och H. Hurme 9, E. Havansi, A. Kiviahjo och K. Ojanen 8½, O. Alivirta, K. Kivipelto, J. Kämäräinen, P. Lehikoinen, A. Lilja, M. Nykopp, M. Railo och V. Salminen 8 o.s.v.

Man märker många nya namn och kan konstatera ett ungdomens avgörande genombrott. Mästerskapet avgjordes i tionde rondens möte Poutiainen — Rantanen (se partiavd.).

Juniormästerskapet spelades i Viiala i Tavastland och även här blev resultatet överraskande då Raaste fick nöja sig med en fjärdeplacering.

Resultat: H. Tanner 6 poäng (av 7 möjliga — Monrad), J. Salonen 6 men sämre koefficient, H. Salokangas 5½, E. Raaste, J. Rikkonen och K. Valtonen 5 o.s.v.

Eero E. Björk

Ordet fritt

Ranking, det är svårt det!

Med förtjänstfull snabbhet har arrangörerna i Bollnäs distribuerat en fullständig resultatlista från årets SM. Redan den 27 juli låg den i min brevlåda med uppgift om antalet deltagare i samtliga klasser, placering och poäng för alla de 1011 spelarna. Bra gjort Bollnäs, detta har ingen arrangör i mans minne klarat av!

Ambitionen har varit storartad, men kanske har man haft litet för brått när också förändringarna i rankingtabellen redovisats. Den som skriver detta är långt ifrån någon expert på LASK-systemet, men såvitt jag vet utdelas alltid vid tävling lika många plus- som minuspoäng antingen man räknar parti för parti eller med ledning av medelspelstyrkan i en grupp. En granskning av förändringarna enligt resultatförteckningen ger emellertid ett helt annat utslag. I t ex SM-gruppen utdelas 305 pluspoäng mot endast 240 minuspoäng och i övriga grupper finner man genomgående större eller mindre avvikelser.

Skulle beräkningarna vara riktiga ger de också synnerligen överraskande utslag. Öve Kinnmark och Hans Ek hade före tävlingen LASK-talen 2392 respektive 2410 medan Lennart Liljedahl hade 2423. De bägge förstnämnda tog en halv poäng mindre än Liljedahl men skulle trots detta gå förbi honom i rankingtal: Kinnmark 2454, Ek 2434, Liljedahl 2421. Liknande egendomligheter kan man finna på andra ställen.

Vad säger Yngve Anderberg?

Ernst Åhman

Ny ordförande i ungdomskommittén

Rune Emanuelsson heter nye ordföranden i Sveriges Schackförbunds ungdomskommitté. Det är ett val som bör hälsas med tillfredsställelse på många håll och det må vara tillåtet att ge den dynamiske boråsaren några ord med på färden.

Som affärsman, auktionsförrättare och son av knallarnas land bör han ha gott begrepp om ekonomiska ting. Den som är funktionär i västgötadistriktet har fått lära sig att åstadkomma stora ting med begränsade resurser.

Förr måste Sveriges Schackförbund lita till enskilda donatorer som Collijn, Olson och Rogard — den senare lär t. ex. enbart på turneringen i Saltsjöbaden ha satsat 35.000 ännu icke så urholkade svenska

kronor. I dag är läget ett annat. Sveriges Schackförbund, och då särskilt dess ungdomskommitté, förlitar sig på den manna som faller från bidragsgivande myndigheter. Donatorerna försvinner och regnkamarna träder till. Rune Emanuelsson verkar inte tillhöra de buskablyga, anledning finns att tro att han ej försitter några möjligheter att länka regnen mot de schackliga åkrarna. Minst lika viktigt är dock åstadkommandet av spridda skurar även i landsorten, där torkan hitills varit markant. Vid kongressen i Nässjö utsträckte signaturen för TfS räkning förhoppningsfullt den sked som den fattige annars så ofta saknar. Och se — den fylldes med välgörande prenumerationsvälling till glädje inte blott för TfS utan även för många duktiga juniorläsare. Uppmuntrade av den framgången kan det vara på sin plats att önska:

Lycka till, Rune, som pekuniär vädergud för hela schacksverige!

A B

Önskemål inför nästa SM i schack

Först ett tack till årets SM-arrangörer, som lyckats bra med blix- och sällskapsrum. Damklassen kom litet i skymundan, det var både en för- och nackdel. En dam deltog i klass I, Ulla Bohmgren, ett friskhetstecken.

Men glöm inte de medföljande familjerna, i år speciellt många. Nu var ingen trivselkväll ordnad, jag blev verkligen besviken. Ett allmänt önskemål vore en SM-värdinna eller värd som kunde samordna utflykter på dagen samt någon trivselaktivitet på kvällen. Lund har chansen att göra sitt SM familjevänligt genom de studentbostäder som står lediga om inte Spar-ta räcker till. Allt för trivseln!

Kerstin Johansson

— o —

VÄLLINGBY-VIKTORIAN

Vällingby Schacksällskap inbjuder härmed till den femte snabbchackturneringen om VÄLLINGBY-VIKTORIAN söndagen den 9 september 1973. Liksom tidigare, går årets tävling i 12 ronder modifierad Monrad med tidshandikapp.

Klassindelning: Klass A — Mästarklassspelare i Sveriges Schackförbund. Klass B — Förstaklassspelare i Sveriges Schackförbund. Klass C — Övriga.

Tidshandikapp: Samma klass 10 — 10 minuter. En klasslillnad 13—7 min. Två klassers skillnad 15—5 minuter.

Tidsprogram: Spelarna skall infinna sig senast 9.30 för personlig anmälan. Speltid 10.00 till cirka 18.00.

Spellokal: Medborgarhuset "Trappan" Vällingby centrum.

Priser: 1:a pris 700 kr, 2:a pris 400 kr, 3:e pris 300 kr, 4:e pris 200 kr, 5:e pris 100 kr, 6—10 pris 50 kr.

Anmälan, Anmälan sker genom att insätta startavgiften 25 kr på Vällingby SS postgirokonto nr 55 49 07-6 med angivande av klassstillhörighet A, B eller C enligt ovan. Sista anmälningsdag onsdagen den 5 september.

Upplysningar: Lave Bondesson telefon 08/37 40 41 eller Östen Nordström, telefon 08/37 68 72.

Alla schackvänner hälsas hjärtligt välkomna söndagen den 9 september 1973.

Zandor Nilsson död

Lagkaptenen i Sveriges Schackförbund Zandor Nilsson avled 1 juli, en dag före sin 60-årsdag. Efter att ha drabbats av en hjärtinfarkt syntes han vara på bättringsvägen, när det plötsliga dödsbudet kom.

"Zäta" som han allmänt kallades, blev landslagsspelare vid SM i Östersund 1942 och tillhörde sedan i hela sitt liv den svenska schackeliten. Han var mycket aktiv och deltog i mån av tid i alla turneringar och matcher han hade möjlighet medverka i. Två gånger blev han sverigemästare, 1957 i Stockholm och 1965 i Falköping. Fyra gånger var han medlem av Sveriges olympialag, första gången i Amsterdam 1954. Vid olympiaden i Havanna 1966 spelade han bl.a. remi mot blivande världsmästaren Boris Spaski. Under nästan hela sin aktiva tid tillhörde han Schackklubben-27-Kamraterna och han var en av dess stötspelare i otaliga lagmatcher. Vid SM i Näs-sjö 1970 misslyckades han med en härsman att kvalificera sig för fortsatt deltagande i sverigemästargruppen och de två sista åren valde han att stå över, hans övriga arbetsuppgifter var då mycket betungande. Sin obrutna spelstyrka visade han genom seger i individuella stockholmsmästerskapet 1972. Senaste säsongen blev han sin klubbns främste poängtagare vid första bordet i allsvenska seriens högsta division och endast några månader före sitt fränfalle vann han bland 91 spelare tredje pris vid SM i snabbchack. Som korrespondensspelare tillhörde han världseliten och han hade kontakter världen runt. Som schack-

journalist och partikomentator var han en av de främsta, välkänd för radio och TV-publik med reportage från in- och utländska tävlingar. Han hade stående schackspalter i ett flertal tidningar. Genom sin organisationsförmåga och sina goda språkkunskaper var han närmast självskriven till den för några år sedan inrättade posten som landsförbundets lagkapten och internationelle sekreterare och han nedlade på dessa uppgifter ett förtjänstfullt arbete. Hans sista insats blev den oavgjorda, hedrande matchen mot det starka polska laget i Warszawa i maj i år.

Till yrket var Nilsson järnvägsman men han hade de senaste åren varit tjänstledig för att kunna sköta sina många betungande schackliga engagemang. Hans noggrannhet och arbetsförmåga var allmänt uppskattad.

"Zäta" sade en gång att schack för honom ej var en hobby utan ett livsintresse och han levde efter denna princip. Han njöt av kampen vid brädet, nästan alltid oppositionell deltog han med liv och lust i alla diskussioner. Han var en trevlig och uppskattad sällskapsmänniska med anlag för sång och musik. Alltid glad och optimistisk var han aktiv in i det sista och i hans sällskap hade ingen tråkigt. Hans många schackvänner känner djupt saknaden och tomheten efter denne färgstarka och fångslande individualitet.

Paul Karlsson

Min 40-åriga vänskap och gemenskap med "Zäta" utvecklades med tiden till kollegialitet och givande konkurrens. Jag frångår här våra många möten vid schackbrädet och som lagkamrater i landskamper. Som tidningsskrivare hade vi, får jag väl säga, samma heta ambition att bjuda läsarna det allra färskaste materialet och de möjligast briljanta partierna. Ledmotivet blev ändå att inte kollidera med samma partier. Därav kom det sig att vi i årtal höll telefonkontakt nästan varje vecka: "Vad har du på lördag?" "Vad tänker du ta på söndag?" "Aj, just det jag hade räknat med..." I detta "spel" bakom kullisserna till läsarnas fromma deltog förvisso även andra kolegor.

Zandor Nilsson var en besjälad personlighet inom schacklivet. Tomhet och saknad är alltför svaga ord för känslan vid hans hastiga uppbrott från jordelivet.

Erik Lundin

Zandor Nilsson gick bort mitt i en mycket aktiv gärning. För mig och kamraterna i centralstyrelsen blev det en chock när budet kom om Zandors hastiga död.

När styrelsen för två år sedan beslöt anmoda Zandor Nilsson att bli förbundets förbundskapten och internationelle sekreterare, var detta ett lyckokast. Personligen har jag upplevt det så, att jag sedan den dagen inte haft några bekymmer för skötseln av dessa två viktiga tjänster inom vår verksamhet. Zandor hade en arbetslust som var intensiv och obetvinglig. Han hade en kolossal kunskap om schack, både om spelet och om dess utövare. Med detta var parat en idérikeedom av stora mått. När han ringde mig — vilket hände ej så sällan — blev samtalen ofta långa men aldrig innehållslösa. Jag beundrade många gånger hans sätt att tydligen oreserverat ägna sitt liv helt åt schacket.

Zandor var en färgstark person, en människa som lämnat djupa spår efter sig. Jag saknar honom upriktigt.

Birger Öhman

En god och glad kamrat har lämnat kretsen. Z. Nilsson var både som spelare och vän en av svenskt schacklivs mest färgstarka representanter. Din entusiasm smittade, Din livsglädje och verksamhetsiver gick inte att dämpa, generöst delade Du med Dig av Dina kunskaper, noggrant fullföljde Du Dina åtaganden. Det blir tomt utan Zäta.

Ernst Åhman

Vid olympiaden i Havanna år 1966 tilldelades Zandor Nilsson första skönhetspriset för sitt parti mot A. Medina, Spanien. Partiets återges här med segrarens egna kommentarer

Nr 92 SPANSKT

Z. Nilsson — A. Medina

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lb5 a6 4. La4 d6

Med detta drag, som inleder det s. k. förbättrade Steinitz-försvaret har den hårdfjällade spanske mästaren vunnit många vackra försvarsframgångar.

5. 0—0! Sf6

I Tel Aviv-olympiaden 1964 följde i partiet Smyslov—Medina 5. — Lg4 6. h3 Lh5 7. c3 Df6 8. g4 Lg6 9. d4! L×e4 10. Sbd2 Ld3 11. L×c6! b×c6 12. Te1 0—0—0 13. Te3 Dg6 14. Sh4! Df6 15. T×d3 D×h4 16. Sf3! De7 (16. — D×h3? 17. S×e5!) 17. d×e5 d×e5 och vit avvecklade med 18. T×d8† D×d8 19. D×d8† K×d8 20. S×e5 till ett lättvunnet slutspel. Efter den betan aktar sig tydligen Medina för att spela 5. — Lg4.

6. c3 Le7 7. Te1 0—0 8. h3 Ld7 9. d4 Te8

Svart kan inte längre övergå i Tjigorin-försvaret, eftersom den vita kungslöparen på 9. — b5 kan retirera direkt till c2, och söker sig därför fram på andra vägar.

10. Lg5

I denna ställning av tvåvelaktigt värde, då det avhänder vid löparparet. 10. Sbd2 förefaller följdriktigare.

10. — e×d4!

Däremot går inte 10. — Sh5? för 11. L×e7 D×e7 12. L×c6 L×c6 13. S×e5! jämte 14. D×h5 och vit vinner bonde.

11. L×f6

Annars följer S×e4 med bondevinst.

11. — L×f6 12. c×d4 b5

Innan svart går till aktion på damflygeln borde han ha säkrat reträtten för kungslöparen med g7—g6 med utmärkt spel.

13. Lb3 Sa5 14. Lc2 c5 15. e5 d×e5 16. d×e5 Le7 17. Sc3 Le6 18. De2 Db6 19. De4

Alternativet är 19. Tad1 Tad8 20. De4 g6 21. Sd5 och vit återerövrar löparparet men avhänder sig möjligheterna till fortsatt angrepp.

19. — g6 20. Df4 Sc6 21. Se4 Sb4?

Ger möjlighet till en serie kombinationsvändningar som sällan om ens någonsin förekommit i kommentatorns mer än tretioåriga turneringspraktik. Det rätta var 21. — Sd4! 22. S×d4 c×d4, varefter svart visserligen har en isolerad bonde men ändå bör ha möjligheter att försvara sig.

22. Dh6!

22. — f5

Enda möjligheten att parera de närmaste hoten. På t. ex. 22. — Ld5, riktat mot hotet Sf6†, följer 23. Seg5 L×g5 24. S×g5 S×c2 25. e6! L×e6 26. T×e6! D×e6 27.

D×h7† jämte 28. S×e6† och vit vinner lätt.

23. Sf6†

Mycket starkare än 23. e×f6 e.p. Lf8 24. Dd2 och bonderovet kostar vit hela hans initiativ.

23. — L×f6 24. e×f6 Ta7

På denna parad har den spanske mästaren byggt sitt försvar. Efter 24. — Dc7 25. Sg5 S×c2 avgör 26. f7†

25. L×f5!

Slår en ny bräsch i de svarta bastionerna.

25. — g×f5 26. Sg5 Dc6

Vad annars? Det hotade både 27 f7† och 27. S×h7.

27. T×e6! T×e6 28. f7† T×f7 29. S×e6

Materiellt vägar nu ställningarna lika, men de fruktansvärda hoten mot den svarte suveränen avgör hans öde i få drag. Närmast hotar Dg5† jämte Dd8† varför det följande svaret är tvunget.

29. — Dd6 30. Te1 Sd3

Något bättre är 30. — Sc6 men efter 31. Te3 f4 32. Te4 med bl.a. hotet 33. T×f4 T×f4 34. Dg7 matt kämpar svart en utsiktslös strid.

31. Dg5† Kh8 32. Sd8! Tf8

33. Te8!!

Det är förunderligt hur väl kombinationspoängerna passar in i dragföljden nästan som lösningsorden i en korsordsgåta! Tornet kan inte slås för matt, och efter

33. — Se5 34. Se6!

hade svart fått nog av knalleffekterna och gav upp. Det kunde ännu följa 34. — Sg6 och vit hade fått tillfälle att tända en sista bengalisk eld med 35. Df6†!

Damschack i Alingsås

Sensationella resultat uppnåddes i damernas propagandaturnering som arrangerades i Alingsås av Västergötlands SF:s Ungdomskommitté. Större delen av landets schackspelande damer ställde upp till spel med sverigemästarinna Solveig Haraldsson i spetsen.

Haraldsson fick finna sig i två nederlag, först emot turneringens segrare Jolanta Szota-Dahlin från Göteborg och sedan mot tvåan Connie Svantesson, Vara. Även unga Susanne Olzon, Stockholm, hade ett bra parti emot sverigemästarinna men missade i slutspelet, där Haraldsson kunde visa sin stora rutin och kunskande. Turneringens verkliga överraskning var dock endast tioåriga Siv Bengtsson, Vara, som förlorade endast två partier, ett mot Jolanta och ett parti i tidsöverdrag.

Resultat: 1. Jolanta-Szota-Dahlin, 6½ p, 2. Connie Svantesson 5½ p, 3. Solveig Haraldsson 5, 4. Peggy Olsson, Sölvesborg, 4½, 5. Siv Bengtsson 4 32½, 6. Susanne Olzon, Stockholm 4 30, 7. Yvonne Wetterling, Växjö 4 24, 8. Eva Johansson, Alingsås 4 22½, 9. Anna-Lisa Eriksson, Skölvene 4 17, 10. Berit Andersson, Falköping 3½.

Rune Emanuelsson

MEDDELANDE FRÅN FÖRBUNDSKANSLIET

1973

21—23 september Skolungdomens Riksmästerskap, 5—7 oktober Instrukörskonferens, 21 oktober Allsvenska serien, rond 1, 11 november Allsvenska serien, rond 2, 2 december Allsvenska serien, rond 3, 27 december—4 januari 1974 Internationell juniorturnering i Hallsberg.

1974

20 januari Allsvenska serien, rond 4, 31 januari—2 februari "Längre" ungdomsledarkurs, 10 februari Allsvenska serien, rond 5, 3 mars Allsvenska serien, rond 6, 16—17 mars SM i Snabbchack, 24 mars Allsvenska serien, rond 7, 30—31 mars Distriktsledarkonferens, 6—7 april Allsvenska serien, final, 20—21 april Tusenmannaschacket, 11—12 maj Skolornas lag-SM, semifinaler, 25—26 maj Skolornas lag-SM, riksfinal, 28 juni—5 juli Juniorernas träningsläger, 7—21 juli Kongress och SM-tävlingar.

SM i Bollnäs 1973

TfS bad samtliga deltagare i SM-gruppen att välja ut sitt eget bästa, intressantaste, roligaste eller mest spännande parti, så här kommer en kavalkad av 16 utvalda partier. Sverigemästaren 1973 bör väl inleda.

Axel Ornstein:

Nr 93 JUGOSLAVISKT

Jansson — Ornstein

1. Sf3 g6 2. e4 Lg7 3. d4 d6 Le2 Sf6 5. Sc3 0—0 6. 0—0 Sc6

Här brukar Börje, som är specialist på jugoslaviskt, som svart spela 6. — c6.

7. d5 Sb8 8. Le3 c6 9. Sd2 c×d5?!

Finessen med 8. — c6 ligger annars bl.a. i varianten 9. — b5! 10. d×c6 b4 11. c7 D×c7 12. Sb5 Db7 13. a3 Ld7 14. Sd4 Sc6 och svart har en trevlig ställning.

10. e×d5 Sa6 11. Sb3

Kanske vits starkaste plan är 11. Ld4 följt av Sd2-Sc4-Se3. Vit skulle då ha en härlig ställning med sina pjäser.

11. — Lf5 12. Sd4 Ld7 13. L×a6(?)

Börje var här rädd för remi! Förklaringen ligger i varianten 13. f4 Sb4 14. Lf3 Tc8 (hotar T×c3) 15. Sb3 Lf5 16. Sd4 Ld7 med dragupprepning. Slaget på a6 är i alla fall inget roligt sätt att undvika detta.

13. — b×a6 14. h3 Dc7 15. Tb1 Tac8 16. f4 Db7 17. Df3 Tc4!

Spelat med offer någonstans i sikte.

18. Tfd1 Tfc8 19. Sb3 Dc7 20. a3 Lf5

Vit hotade 21. Sd2

21. Sd4 T×c3 22. b×c3

Efter partiet talade Börje om att han planerat 22. S×f5 men glömt att c-bonden blir ogarderad.

22. — Le4 23. De2 S×d5 24. Ld2 f5

Om vit kan byta bort jättelöparen på e4 så finns chanser men svart tillåter inte detta, t. ex. 25. Se6 S×c3 (på andra drag Seg5 och S×e4) 26. L×c3 D×c3 27. Sg5 D×c2 28. D×c2 (28. Df1 Dc5†) L×c2 29.

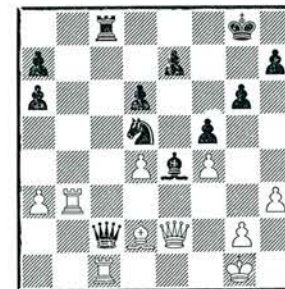
Tbc1 Lb2 eller 29. Tdc1 Ld4† 30. K = Le3)

25. Tb3?

I brist på annat garderar vit c3.

25. — L×d4† 26. c×d4 D×c2 27. Tc1

Enda garderingen mot 27. — Sc3.

27. — D×c1†!

En annan möjlighet, uppfunnen i pressrummet, var 27. — S×f4! Fortsättningen kunde bli t. ex. 28. L×f4 D×e2 29. T×c8† Kf7 30. Tg3 Dd1† 31. Kh2 D×d4 med vinstställning. Eller 28. D×a6 D×d2! 29. T×c8† Kg7 och vit kan knappast gardera alla hot.

28. L×c1 T×c1† 29. Kh2 Tc2 30. Df1 S×f4!?

Det är tveksamt om svart omedelbart kan ta tillbaka vits dam. Efter 30. — T×g2† 31. D×g2 L×g2 32. K×g2 S×f4† 33. Kf2 Kf7 34. h4 blir vits a-bonde farlig.

31. Tg3 Se2!

Det är inte lika starkt att slå på g2. 31. — S×g2 32. Kg1 och t. ex. 32. — f4 33. Tg4 h5 34. T×f4 eller 33. — Se3 34. D×f4.

32. Te3

Efter 32. Tg5 är tornet fast efter 32. — Kf7 och h6.

32. — S×d4 33. T×e4 f×e4 34. Df4 Te2 35. Kg3?

Börje var nu i tidsnöd men fribönderna avgör även vid bästa spel.

25. — Sf5† 26. Kh2 d5 27. Df1(?) Td2 28. D×a6 e3 29. De6† Kf8 30. Kg1 Td1† 31. Kh2 e2! 0—1

Liksom i förra årets parti mot Kinnmark hotar det nu pikant damfångst efter 42. D×e2 Th1† 33. K×h1 Sg3.

Anm. för TfS av Axel Ornstein

Ake Stenborg:

Nr 94 BENONI

Stenborg — Ornstein

1. d4 g6 2. c4 Lg7 3. Sc3 e5 4. e3 Sf6 5. Sf3 0—0 6. Le2 c×d4 7. e×d4 d5 8. 0—0 Sc6 9. h3 Lf5 10. Lf4 d×c4 11. L×c4 Tc8 12. Lb3 Sa5 13. Le5 a6 14. Te1 S×b3 15. D×b3 Dd7 16. Tad1 b5 17. d5 Db7 18. Sd4 Ld7 19. a3 Tc4 20. Sc2 Te8 21. Se3 Th4 22. Se2 Te4 23. Lc3 e5 24. d×e6 L×e6 25. Dc2 Ld7 26. Td6 T4e6 27. Ted1 T×d6 28. T×d6 Se4 29. Td1 S×c3 30. S×c3 Lc6 31. Scd5 h5 32. b4 Le5 33. Dc5 Lg7 34. Dd6 Kh8 35. Sf6 Tc8 36. Te1 Le8 37. Tc5 T×c5 38. b×c5 Dc6 39. Sed5 a5 40. De7 L×f6 41. S×f6 1—0.

Per Inge Helmertz:

Nr 95 DAMGAMBIT

Helmertz — Nordström

1. d4 Sf6 2. c4 e6 3. Sc3 d5 4. c×d5 e×d5

Avbytesvarianten i damgambit, ofta praktiserad av Rolf Martens.

5. Lg5 Le7 6. Dc2 c6 7. e3 Sbd7 8. Ld3 0—0

8. — h6 är det exakta draget.

9. Sf3 h6 10. h4!?

Inledningen till intressanta förvecklingar, det går inte att ta löparen omedelbart.

10. — Te8 11. 0—0—0

Nu går det däremot att slå löparen, t. ex. 11. — h×g5 12. h×g5 Se4 13. L×e4 d×e4 14. D×e4 L×g5 15. Dh7† och vit kan få två bönder och angrepp i ersättning. En av anledningarna till vits aggressiva speluppläggning kan vara fem raka förluster, alla inte nödvändiga.

11. — Sf8

Efter moget övervägande — en dryg timme.

12. Se5 Sg4

Svart väljer en avbytesvariant som vit inte kan undvika.

13. L×e7 D×e7 14. S×g4 L×g4 15. Tdg1

Alternativet var Tde1 följt av f3 och g4.

15. — Tac8 16. Lf5 L×f5 17. D×f5 De6 18. Df3 Sd7 19. g4 c5 20. g5 c×d4 21. e×d4

Båda sidor försöker öppna angreppslinjer.

21. — Sb6 22. Kb1 Tc6 23. Ka1 a6 24. a3 Tec8

De senaste dragen är gjorda i snabbt tempo, svart börjar få känning av tidsnöd.

25. g×e6 D×h6 26. Tg5 (!)

Inbjudan till kvalitetsoffer.

26. — T×c3 27. b×c3 Dd6

28. c4!

Och svart är förlorad. På 28. — S×c4 följer 29. Thg1 g6 30. h5 och vit vinner. Om 28. — d×c4 så 29. Thg1 D×d4† 30. Kb1 g6 31. T×g6† med matt.

28. — T×c4 29. Thg1 g6 30. h5 Ta4 31. T×g6† f×g6 32. T×g6† d×g6 33. h×g6 uppg.

Anm. för TFS av
Per Inge Helmertz

Lennart Liljedahl:

Nr 96 LARSEN

Liljedahl — Lekander

1. b3 e5 2. Lb2 Sc6 3. e3 Sf6 4. Lb5 d6 5. d4 Ld7 6. Sf3 e4 7. Sfd2 Se7 8. L×d7† D×d7 9. c4 d5 10. Sc3 c6 11. De2 Sf5 12. Te1 Sd6 13. 0—0 Le7 14. f3 e×f3 15. D×f3 De6 16. e5 Sde4 17. Sd×e4 S×e4 18. S×e4 d×e4 19. Dg3 Lf6 20. Tf4 0—0—0 21. Tef1 Td5 22. Lc3 Te8 23. h4 Te7 24. Kh1 Dd7 25. La5 Th5 26. Kg1 Td5 27. b4 Te8 28. a4 h6 29. Dg4 Te7 30. Dg3 De8 31. Tg4 h5 32. Tgf4 Dd7 33. Del De8 34. Dg3 Dd7 35. T×f6 g×f6 36. T×f6 Dg4 37. Df2 Tdd7 38. b5 Dd1† 39. Kh2 D×a4 40. b×c6 b×c6 41. Le1 Db5 42. Df5 Kb7 43. Lg3 Db3 44. Df4 Tc7 45. Td6 De4 46. Df6 Te6 47. Dd8 Te6e7 48. d5 c×d5 49. c6† Kb6 50. Td7 Te×d7 51. c×d7 Kb7 52. De8 uppgivet.

Anton Fridh:

Nr 97 SICILIANSKT

Fridh — Ljungdahl

1. e4 c5 2. Sf3 Sc6 3. d4 c×d4 4. S×d4 e6 5. Sc3 Dc7 6. Sdb5 Db8 7. Lc4 Le5 8. Dg4 Kf8 9. Lf4 Se5 10. Dg3 d6 11. 0—0—0 S×c4 12. S×d6 g5 13. D×g5 L×d6 14. T×d6 S×d6 15. Dd8† Se8 16. L×b8 T×b8 17. Dd4 Sgf6 18. D×a7 Sd7 19. Td1 Sef6 20. e5 Sd5 21. S×d5 e×d5 22. T×d5 Kg7 23. Dd4 Sf8 24. Td8 Sg6 25. T×h8 S×h8 26. Da7 1—0

Bengt Ekenberg:

Nr 98 HOLLÄNSKT

Stenborg — Ekenberg

1. d4 f5 2. c4 Sf6 3. Sc3 g6 4. g3 Lg7 5. Lg2 0—0 6. Sf3 d6 7. 0—0 c6

Denna ställning uppkom i flera partier i SM-gruppen. "Det kryllar av Leningradare" framhöll Ornstein.

8. d5

Klandras av expertisen (här = Schwarz) som rekommenderar b3 eller Dc2.

6. — Da5

8. — e5 ger ungefär lika spel, textdraget är giftigare.

9. a3 Da6 10. Db3

I ett parti Dr Dolezal-Liebert 1957 följde 10. Sd2 e5 11. b4 e4! med fördel för svart.

10. — c×d5 11. c×d5 Sbd7 12. Sg5 Sc5 13. Dc2 Ld7 14. Le3 Tac8 15. Tfd1 h6 16. Sf3 Sa4

Trycket på damflygeln är besvärande för vit, som beslutar sig för ett kvalitetsoffer.

17. Sh4 S×c3 18. b×c3 La4 19. Dd2 L×d1 20. S×g6 L×e2 21. S×e7†

Kvalitetsoffret har förvandlats till ett pjäsoffer. En annan möjlighet är 21. Te1, som dock besvaras med 21. — Lh5, varför det vilda angreppsförsöket 22. L×h6 inte ger tillräckligt.

21. — Kh7 22. S×e8 T×c8 23. Te1 Ld3 24. Ld4 Te8 25. L×f6 T×e1† 26. D×e1 L×f6 27. De6 D×a3!

Nu hotar svart matt varför vit inte hinner slå löparen.

28. h4 D×c3

Svart har säkrat sin ställning och har nu lätt vinst på grund av materiell övervikt. Vit gav därför upp.

Anm. för TFS av
Bengt Ekenberg

Rolf Lekander:

Nr 99 SICILIANSKT

Lekander — Hansson

1. e4 c5 2. Sf3 d6 3. d4 c×d4 4. S×d4 Sf6 5. f3!?

Avsikten med detta drag är att vit vill spela 6. c4. Svart väljer här att länka in spelet i drakvarianten. Annars bemöts 5. f3 vanligast med 5. — e5 6. Lb5† eller 5. — e6 6. c4.

5. — g6 6. Sc3 Lg7 7. Le3 0—0 8. Dd2 Sc6 9. Lc4 Ld7 10. Lb3 Se5 11. h4 Da5

I ett teleparti i Svenska Dagbladet 1972 mellan samma spelare, men med ombytta färger, blev fortsättningen (med dragomkastning) 11. — Tc8 12. h5 g×h5 13. 0—0 Sc4 14. L×c4 T×c4 15. g4 Sf6 16. Sd5! etc. Svart vann efter 42 drag.

12. 0—0—0 Tfc8 13. Kb1 Sc4 14. L×e4 T×c4 15. Sb3 Dd8

Vanligare är 15. — Da6 16. e5 eller 15. — Dc7, 16 h5.

16. Lh6 Lh8 17. h5 Tac8 18. h×g6, f×g6 19. Lg5!?

I partiet Ciocaltea — Drimer, Bukarest 1968 fick vit en klar fördel efter 19. e5! Se8 (19. — d×e5 20. Lg5) 20. e×d6 etc. Med textdraget hotar vit 20. e5.

19. — T×c3!?

Ett chansrikt kvalitetsoffer som ger svart farliga motchanser. En annan möjlighet var att genast spela 19. — Le6

20. b×c3 Le6 21. Le3 a5 22. Ld4

Svarts långa löpardiagonal måste skäras av.

22. — a4 23. Sc1 Da5 24. g4 Tc6 25. Sd3

Svart hotar att i vissa varianter ställa damen och tornet på b-linjen med matthot på b1 och b2 vilket nu kan pareras med Sb4

Ställningen efter 25. Sd3

25. — L×g4!?

Svart har redan börjat komma i besvärande tidsnöd och beslutar sig för att sätta allt på ett kort.

26. f×g4 S×e4 27. Dh6

Hot besvaras med mothot.

27. — S×c3† 28. L×c3 L×c3

Nu blåser det friskt kring de båda kungarna men vit är vid draget

29. D×h7†

29. Tdf1 kan besvaras med Tb6† 30. Kc1 Ld2† 31 D×d2 Tb1† 32. K×b1 D×d2 och svart kan streta emot ytterligare ett tag

29. — Kf8 30. Tdf1†

Naturligtvis inte 30. D×g6? för 30. — Db6† 31. Kc1 De3† och det är svart som vinner.

30 — Ke8

30. — Lf6 31. Dh8† Kf7 32. T×f6† e×f6 33. Th7† Ke6 34. Dg8 matt.

31. D×g6† Kd8 32. De6 Tb6† 33. Kc1 Dg5†

Eller 33. — Db5 34. Tf8† Kc7 35. Tc8 matt.

34. Tf4 Le5 35. Df5 L×f4† 36. S×f4 Dg7? och svart gav samtidigt upp (37 Se6†).

Ett rafflande parti!

Anm. för TFS
av Rolf Lekander

Börje Jansson:

Nr 100 JUGOSLAVISKT

Fridh — Jansson

1. e4 d6 2. d4 Sf6 3. Sc3 g6 4. Lg5 Lg7 5. h4 c6 6. Dd2 Da5 7. Sge2 b5 8. Sg3 h5 9. Le2 Sbd7 10. 0—0 Lb7 11. a3 a6 12. f4 Sh7 13. L×e7 Db6 14. L×d6 L×d4† 15. Kh1 c5 16. e5 Dd8 17. Sf5 g×f5 18. De1 L×c3 19. b×c3 Shf8 20. Lf3 Db6 21. a4 L×f3 22. T×f3 b×a4 23. T×a4 Se6 24. Ta1 De6 25. Td1 Tg8 26. Kh2 Tg4 27. Df2 a5 28. g3 a4 29. Tfd3 a3 30. Ta1 c4 31. Td1 a2 32. Lb4 Ta6 33. Td6 Db7 34. Dd2 Tg6 35. Td5 Sb6 36. Td6 Sc8 37. Td5 Se7 38. L×e7 K×e7 39. Td1 Kf8 40. De2 g1D 41. 0—1

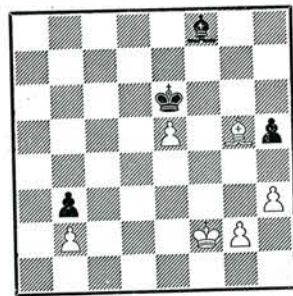
Hans Ek:

Nr 101 BENONI

Ek — Jansson

1. d4 c5 2. d5 Sf6 3. e4 g6 4. Sc3 Lg7 5. e4 d6 6. Ld3 0—0 7. Sge2 e6 8. 0—0 e×d5 9. c×d5 a6 10. a5 Dc7 11. Sg3 Sbd7 12. f4 c4 13. Lc2 Tb8 14. Le3 b5 15. a×b5 a×b5 16. Ta7 Dd8 17. h3 Sb6 18. Df3 b4 19. Sce2 Tb7 20. Tfa1 Dc7 21. T7a5 Te8 22. Sd4 h5 23. Sge2 Ld7 24. e5 Sf×d5 25. T×d5 S×d5 26. D×d5 d×e5 27. L×g6 Lc8 28. Sb5 T×b5 29. D×b5 Ld7 30. Dd5 Le6 31. De4 f×g6 32. Ta7 Dd8 33. f×e5 Lf7 34. T×f7 K×f7 35. D×c4† Te6 36. Sd4 Dd7 37. Lf4 Lf8 38. Kf2 g5 39. L×g5 b3 40. D×e6 D×e6 41. S×e6 K×e6

Ek har efter utmärkt spel nått fram till denna avbrottsställning:

Det ser rätt enkelt ut. Vit knallar med sin kung bort till damflygeln och förtär med god smak bonden b3 samt forcerar därefter på bägge flyglarna. Således:

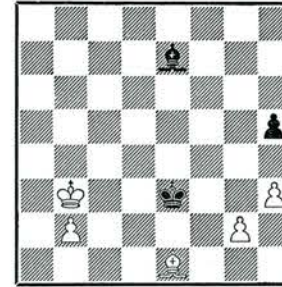
42. Ke2 K×e5 43. Kd3 Lg7 44. Ld2!

44. Kc4 Kf5 45. Lc1 L×b2 46. L×b2 Kf4 47. K×b3 h5! eller 46. h4 Kg4 47. K×b3 K×h4 och vit kan inte undvika att den sista bonden byts bort.

44. — Kf5 45. Lc3 Lf8 46. Kc4 Kf4 47. Le1 Le7

47. — Ke3 48. Lg3

48. K×b3 Ke3

Det vackra vinstdraget i denna ställning är 49. g3! för att på 49. — Ke2 spela 50. Lb4 och på 49. — Ld6 50. Kc4 Ke2 51. b4! K×e1 52. g4 h×g4 53. h×g4 Ke2 54. g5 Kf3 55. g6 Le5 56. Kd5! Lg7 57. b5 Kf4 58. b6 Kf5 59. b7 Le5 60. g7

Däremot synes 49. Kc4 Ke2 50. Lc3 h4 liksom 50. g4 h×g4 51. h×g4 K×e1 52. b4 Ke2 53. b5 Kf3 endast leda till remi.

49. Lb4?? L×b4 50. K×b4 h4 51. Kc4 Kf2 Remi

Ty svart hinner till h2 med sin bonde, då vit gör ny dam. "Det är de små, små detaljerna som gör'et".

Anm. för TFS av
Ernst Ahman

Magnus Wahlbom:

Nr 102 HOLLÄNSKT

Wahlbom — Ekenberg

1. e4 f5 2. Sf3 Sf6 3. g3 d6 4. d4 g5 Lg2 Lg7 6. 0—0 0—0 7. Sc3 c6 8. d5 Da5 9. Dc2 c×d5 10. c×d5 Sa6 11. Sd2 Ld7 12. Sb3 Dc7 13. Le3 Sg4 14. Ld4 Se5 15. e3 Lb5 16. Tfe1 Tac8 17. Dd1 Ld7 18. f4 Sc4 19. L×g7 K×g7 20. Dd4† Kg8 21. D×a7 Sc5 22. S×c5 D×c5 23. D×c5 T×c5 24. Sd1 Tfe8 25. Tc3 b5 26. a3 Sb6 27. Tac1 Le8 28. Kf2 Lf7 29. T×c5 d×c5 30. b4 c4 31. Sc3 Le8 32. e4 f×e4 33. L×e4 Ta8 34. Ta1 Sa4 35. S×a4 T×a4 36. Ke3 Kf7 37. Kd4 Kf6 38. Ke5 Ta8 39. Kd4 Ld7 40. Ta2 Ta6 41. a4 b×a4 42. K×c4 e6 43. Ke5 Ke7 44. b5 Td6 45. T×a4 e×d5 46. Ld3 Te6 47. Ta7 Te3 48. Kd4 Te1 49. b6 Kd6 50. b7 Te8 51. Ta8 Kc7 52. T×e8 L×e8 53. K×d5 K×b7 54. Ke6 Ke7 55. Kf6 Kd6 56. Kg7 Ke7 57. K×h7 Kf6 58. h4 Lf7 59. g4 uppgivet.

Dan Hansson:

Nr 103 SICILIANSKT

Hansson — Wahlbom

1. e4 c5 2. Sf3 Sc6 3. d4 c×d4 4. S×d4 Sf6 5. Sc3 d6 6. Lc4 e6 7. Lb3 Le7 8. Le3 a6 9. De2 Dc7 10. 0—0—0 Sa5 11. g4 b5 12. g5 S×b3† 13. a×b3 Sd7 14. h4 b4 15. Sb1 Lb7 16. f3 Sc5 17. Sd2 g6 18. h5 e5 19. h×g6 f×g6 20. Sf5 g×f5 21. e×f5 Sd7 22. Th6 d5 23. Te6 Kf7 24. Dh2 Tac8 25. Sc4 d×c4 26. Dh5† Kf8 27. Dh6† Kf7 28. T×e7† K×e7 29. De6† uppgivet.

Allan Werle:

Nr 104 JUGOSLAVISKT

Werle — Jansson

1. e4 d6 2. d4 Sf6 3. Sc3 g6 4. f4 Lg7 5. Sf3 c5 6. d5 0—0 7. Le2 e6 8. d×e6 L×e6 9. 0—0 Sc6

En känd ställning är nådd. Fortsättningen följer i princip strategien för denna öppning; Svart aktivitet i väster och vit i öster.

10. Kh1 Se7 11. De1 d5

Ger vit en möjlighet till initiativ, även om detta ännu inte är farligt.

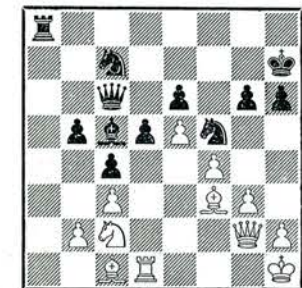
12. e5 Se8 13. Df2 b6 14. Td1 Dc8 15. Sg5 h6 16. S×e6 f×e6 17. Lg4 Sc7

Vit hotade S×d5. Fel hade varit 17. —, L×e5 för 18. De2.

18. De2 De8 19. g3 Sf5 20. a4 a6 21. Sb1(!) Dc6 22. c3 b5

Med avsikten att få en öppen a-linje. En idé, som Börje efter partiet ansåg tveklaktig, liksom att det senare, i och för sig konsekventa 25. — T×a8, borde ersatts med S×a8.

23. Lf3 c4 24. a×b5 a×b5 25. T×a8 T×a8 26. Sa3 Lf8 27. Sc2 Lc5 28. Dg2! Kh7 (?)

Genom kungens olyckliga placering, den hade bättre gått till g7, får det följande hotspelet öka styrka. Lagg märke till den "outvecklade" damlöparens aktiva position.

29. Dh3 Se7 30. g4 Tg8 31. f5 g5 32. f6 Sc8 33. Dh5 Tg6 34. h4

Möjligt var 34. L×g5, ty om T×g5 så 35. Df7† Kh8 36. Le4 d×e4 37. Td8† och vinner. Men det är inget fel att inkalla hemvärnet, svart svar är emellertid ett avgörande fel. Ställningen är dock i längden hopplös.

34. —, g×h4 35. L×h6 De8

Varpå svart gav upp utan att invänta svaret. T. ex. 36. Le4 d×e4 37. Le3† Kg8 38. Td8 och svart är kaputt. Eller det mera prosaiska 36. Le3† med pjäsvinst.

Anm. för TFS av
Allan Werle

Felix Nordström:

Nr 105 DAMGAMBIT

Ek — Nordström

1. e4 Sf6 2. d4 c6 3. Sc3 d5 4. e3 e6

I detta läge, med Sc3 i stället för Sf3, är 4. — Lf5 ogynnsamt för 5. c×d5! c×d5 6. Db3 Lc8 med stort utvecklingsförspår för vit.

5. Sf3 Sbd7 6. Ld3 d×c4 7. L×c4 b5 8. Ld3 Lb7

Denna variant har Larsen populariserat på senare år. I huvudvarianten 9. e4 b4 10. Sa4 c5 11. e5 Sd5 uppstår en komplicerad ställning med chanser för båda parter.

9. Ld2 a6 10. 0—0 Le7 11. De2 c5 12. Tad1 0—0 13. Lc1 Dc7 14. a3 Tac8 15. e4 c×d4 16. S×d4 Tfd8 17. Lb1 Sf8

Svart har övervunnit alla spelöppningsproblem och söker nu själva ta initiativet.

18. Le3 b4 19. a×b4 L×b4 20. T 1 De5

Bättre var 20. — Da5 21. Sb3 De5 med liknande ställning som i partiet men med vits springare inaktivt placerad på b3.

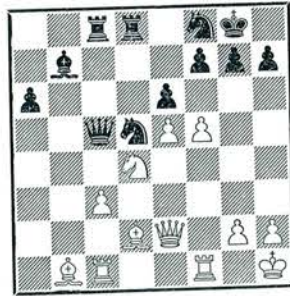
21. f4 Db8 22. e5 L×c3?

I sin strävan att befästa springaren på d5 drar svart på sig ett kungsangrepp.

23. b×c3 Sd5 24. Ld2 Da7 25. Kh1 De5 26. f5!

Läget har blivit kritiskt för svart på kungsflygel. De följande kombinationerna

grundade sig i själva verket på en ferläkning, men är möjligen svarts bästa praktiska chans i den kommande tidsnöden. Efter 26:e draget har vit 10 och svart 14 min. kvar för de återstående 14 dragen.

26. — S×c3! 27. L×c3 T×d4 28. L×d4 D×c1 29. T×c1 T×c1† 30. Lg1

Här hade svart tänkt sig 30. — Td1 och förbisett att tornet redan offrats på d4!

30. — T×b1 31. f6!

Ett starkt drag som skapar mattmöjligheter på g7 och åttonde raden. Svarts motchanser ligger i att skapa hot mot g2. Det följande löpardraget söker bilda en stödjepunkt för tornet på a2.

31. — Ld5 32. De2?

Starkare var 32. h4! t. ex. 32. — Ta1 33. Dg4 Sg6 34. h5 eller 33. — g6 34. Dg5! I båda fallen vinner vit.

32. — Ta1 33. Dc8 a5

Svart förbiser den enkla remivändningen 33. — Ta2! 34. Lc5 Ta1† 35. Lg1 Ta2 men även textdraget synes räcka.

34. h4 a4 35. Kh2

Hotar 36. Lc5

35. — T×g1 36. K×g1 a3 37. Dc1 a2 38. h5 h6 39. Kf2 Sd7 40. De8† Kh7

Avbrottsställning. Tack vare bonden på a2 kan svart hålla partiet, då vit alltid måste vakta bonden. Vid avbrottsställningen framkom följande variant: 41. Dc7 (för att ha schackmöjlighet på c8) Kg8 42. Dc3 g×f6 43. e×f6 e5! 44. Dc8† (annars slår springaren både bonden på f6 och h5 med lätt remi) Kh7 45. D×d7 a1D 46. D×d5 (både på f7 och e5 har svart nu svaga bönder) Kg8 47. Dd7 Db2†! 48. Kg3 (eller 48. Kf3 e4† eller 48. Ke3 Db6†) Db3† och vit kommer ej framåt. (49. Kg4? De6†). Svart har å sin sida ingen möjlighet att forcera fribonden med t. ex. Sd7 — c5 — b3 ty om springaren avlägsnar sig följer Dc8† jämte Df8!

41. De2† Kg8

Ej 41. — g6? 42. h×g6† f×g6 43. Dc7 och vit vinner.

42. Dc8† Kh7 43. De2† Kg8 1/2—1/2

Anm. för TFS av
Felix Nordström

John Ljungdahl:

Nr 106 SICILIANSKT

Hansson — Ljungdahl

1. e4 c5 2. Sf3 Sc6 3. d4 c×d4 4. S×d4 e6 5. Sc3 Dc7 6. g3 a6 7. Lg2 d6 8. 0—0 Ld7 9. Te1 Sf6 10. S×c6 b×c6 11. Sa4 Le7 12. c4 0—0 13. c5 b×c5 14. De2 c4 15. D×c4 c5 16. Sc3 Lc6 17. Le3 Tfb8 18. b3 Tb4 19. Dd3 Db7 20. f3 Td8 21. Dc2 e4 22. Tab1 c×b3 23. T×b3 T×b3 24. a×b3 Tb8 25. Sa4 Le8 26. Sb6 Ld8 27. e5 L×b6 28. e×f6 g×f6 29. f4 L×e3† 30. T×e3 Db6 31. Df2 Tc8 32. Lf3 Tc1† 33. Kg2 Dc5 34. Td3 D×f2 35. K×f2 Tc2† 36. Ke3 Lb5 37. Td8† Kg7 38. h4 Tc3† 39. Kf2 T×b3 40. g4 h6 41. Tb8 Lc4 42. Tc8 Lb5 0—1

Ove Kinnmark:

Nr 107 SICILIANSKT

Kinnmark — Nordström

1. e4 c5 2. Sf3 e6 3. d4 c×d4 4. S×d4 Sf6 5. Sc3 d6 6. g4

Keresvarianten som då och då dyker upp i turneringspraxisen. Bl.a. har ju Karpov med framgång använt detta drag.

6. — a6

Andra goda fortsättningar är 6. — h6 och 6. — Sc6

7. g5 Sf-d7 8. Le3 b5 9. a3 Lb7 10. Dd2 Dc7 11. f4

I Nikitins ryska bok nämns endast 11. Le2 och textutdraget är kanske för tidigt med tanke på 11. — e5 12. Sf5 g6! åtföljt av e×f4 och Se5.

11. — Sc6(?) 12. S×c6! L×c6 13. h4 Db7 14. Lg2 0—0—0 15. 0—0

Det är uppenbart att vit skall satsa på svarts damflygel och han kan lugnt förbereda angreppet då svart inte alls har motsvarande angreppschanser.

15. — Sc5 16. Dd4 Tg8 17. b4 Sd7 18. a4! e5

Svart måste företa sig något då annars vits angrepp rullar på av sig själv. Det föl-

jande bonderovet blir dock ödesdigert men svart är troligen redan förlorad.

19. Dd2 b×a4 20. Sd5! e×f4 21. L×f4 g6

Det spelar ingen roll om svart först spelar 21. — Se5 då vit ändå spelar 22. c4 S×c4 23. Dc3 och c-linjen faller avgörandedet.

22. e4 Se5 23. Sf6 Tg7

24. b5!

Öppnar helt svarts redan ömtåliga ställning.

24. — a×b5 25. c×b5 D×b5

På 25. — L×b5 kan vit vinna bl.a. genom L×e5 d×e5 27. Lh3†

26. Tfc1 Sc4 27. Dc3 Sa5

Eller 27. — Dc5† 28. Kh2 Sa5 29. Dh3†

28. Tab1 Sb3

På 28. — Da6 är det matt efter 29. Lh3† Kc7 30. Sd5 och matt blir det också efter 28. — Dc5† 29. D×c5 d×c5 30. Tb8.

29. D×c6† D×c6 30. T×c6† Kb7 31. Tc4 Uppg.

Anm. för TFS av
Ove Kinnmark

Lennart Ljungqvist:

Nr 108 NIMZOINDISKT

Ljungqvist — Kinnmark

1. d4 Sf6 2. c4 e6 3. Sc3 Lb4 4. e3 0—0 5. Ld3 Sc6 6. Sge2 e5 7. d5 e4 8. Lc2 Se5 9. 0—0 d6 10. S×e4 S×e4 11. L×e4 Dh4 12. f4 Sg4 13. h3 Te8 14. Dd3 f5 15. Lf3 Dc7 16. Sd4 S×e3 17. L×e3 D×e3† 18. D×e3 T×e3 19. Sc2 Lc5 20. S×c3 L×e3† 21. Kh1 L×f4 22. Lg4 g5 23. g3 L×g3 24. L×f5 Lf4 25. L×c8 T×c8 26. Tae1 Kf7 27. Te6 Kg7 28. b3 b6 29. Kg2 a5 30. Kf3 a4 31. Kg4 a×b3 32. a×b3 Ta8 33. Te7† Kg6 34. Te6† Kg7 35. Kf5 Tf8†

36. Kg4 Ta8 37. Tfe1 Ta3 38. Te7† Kg8
39. Te8† Kf7 40. Tle7† Kf6 41. Te6† Kf7
42. Kf5 1—0

FINLÄNSKA MÄSTERSKAPEN 1973

Nr 109 KUNGSINDISKT

P. Poutiainen — Y. Rantanen

1. g3 g6 2. Lg2 Lg7 3. Sf3 Sf6 4. c4 0—0
5. 0—0 d6 6. Sc3 Sc6 7. d4 a6 8. d5 Sa5
9. Sd2 c5 10. Dc2 Tb8

Det är frågan om b-bondens framstöt ger svart någonting, vit tycks i alla fall komma i fördel. Ett alternativ är 10. — e5 även om vit då är i tillfälle att jaga bort springaren från a5 med a3 och b4.

11. b3 b5 12. Lb2 b×c4

12. — e5 besvaras bäst med 13. Sd1! jämte e3 och f4.

13. b×c4 Lh6 14. f4!

14. e3 ser mycket naturligt ut, men efter 14. — Lf5! har vit inget förnuftigt drag. Nu bör svart fortsätta med 14. — e5! med en hel del motspel. Den följande avbyteskombinationen, känd redan från partiet Korttjnoj — Bilek, Stockholm 1962, leder till klar fördel för vit.

14. — Sg4 15. Sd1 T×b2 16. D×b2 Lg7
17. Dc1 Ld4†

Då det är långt till ett ev. slutspel är det till ingen nytta att driva kungen in i hörnet.

18. Kh1 L×a1 19. D×a1 e6 20. Dc3 Te8
21. h3 Sf6 22. e4 Sd7

Svart har det svårt, han ställer nu sina bönder på svarta rutor vilket i alla fall är fördelaktigt.

23. Sf2 e5 24. Sf3 Sb7

Springaren måste retirera då annars dammen är bunden att skydda den.

25. Dc1 De7 26. Sg4 f6

Med 26. — h5! 27. Sf2 f6 kunde svart skaffat sig vissa motchanser.

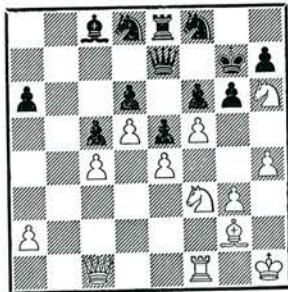
27. f5! Sd8

Svart kan ej spela 27. — g5 för 28. S×g5! h5 (28. — f×g5 29. f6 osv. förlorar åtminstone kvaliteten) 29. Sh6† Kh8 30. Se6 och vit vinner h-bonden.

28. Sh6† Kg7 29. h4 Sf8

Ger vit tillfälle till en elegant avslut-

ning. Svart borde ha spelat 29. — Sf7, t.ex. 30. S×f7 D×f7 31. Lh3! Sb6! 32. f×g6 D×g6 33. L×c8 S×c8 34. De3 Sb6 35. Sd2 Tb8 36. Tf5 Sd7 och svart klarar sig. Man kan därför fråga sig om inte vit borde ha koncentrerat sina trupper till damflygeln, där svart också stod mycket trängd.

30. Sg5! Kh8

Svart kan ej anta offret: 30. — K×h6 31. Se6† g5 32. h×g5† f×g5 33. f6 och svart måste ge dammen.

31. Se6 Sf×e6 32. f×e6 Tf8 33. Lh3 Kg7
34. Sg4 Kh8 35. Dh6 a5 36. h5 f5 37. h×g6 S×c6 38. e×f5 Tg8 och svart gav samtidigt upp.

Anm. för Tf5
av Eero E. Böök

LENINGRAD 1973

Nr 110 ENGELSKT

Larsen — Korttjnoj

1. c4 e5 2. g3 c6 3. Sf3 e4 4. Sd4 d5 5. c×d5 D×d5 6. Sb3 Sf6 7. Lg2 Dh5 8. h3 Dg6 9. Sc3 Sbd7 10. Dc2

Ett angreppsdrag som missar sitt syfte. Bättre förefaller 10. d3 e×d3 11. e4 i ett försök att erövra centrum.

10. — e3 11. D×g6 e×f2† 12. K×f2 h×g6
13. d4 Sb6 14. e4 Le6 15. Lf4 Lb4

Svart har placerat sina pjäser aktivt och har bekvämt spel. Vit behärskar centrum men detta faktum har i det här läget ingen större betydelse.

16. Sc5

Larsen söker utnyttja situationen till det yttersta men råkar i svårigheter. Tac1 vore mer verkningsfullt.

16. — 0—0—0 17. S×c6 fe6 18. a3

Försvagar bondeställningen på damflygeln. Vit hade fortfarande möjlighet att

hålla jämnt spel efter 18. Tad1 Thf8 19. Kg1 Sh5 20. Se2

18. — Le7 19. Tad1 Thf8 20. Ke2 Sc4!

Korttjnoj griper initiativet. Efter det näraliggande 20. — Sh5 21. Lf3 S×f4† 22. g×f4 T×f4 23. Lg4 skulle vit ha en ganska hygglig ställning.

21. h4 Sh5 22. Lh3

22. — T×f4! 23. L×e6†

Vit har en svår uppgift även om offret antas: 23. g×f4 S×f4† 24. Kf3 Tf8.

23. — Kc7 24. L×c4 S×g3† 25. Ke3 Tdf8
26. Thg1 L×h4 27. Kd3 Tf2

Svart har nu ett klart övertag med hot mot vits kung.

28. Td2 Lg5! 29. T×f2 T×f2 30. Se2 Tf3† 31. Kc2 S×e4 32. Ld3 Te3 33. Sc3 Sg3 34. d5 Lf6 35. Sd1 Tf3 36. d×c6 K×c6 37. L×g6 Kd6 38. Te1 Sf5 39. Te8 Sd4† 40. Kd2 Lg5† 41. Ke1 Lh4† 42. Kd2 Tg3 43. Le4

Leder till ytterligare förlust. Men även efter det bättre 43. Ld3 skulle vinsten för svart bara vara en tidsfråga.

43. — Lg5†.

Vit gav upp. På 44. Ke1 följer 44. — Tg1.

Översättning: Lennart Hansson

Ett av de mest uppmärksammade partierna i femte omgången var uppgörelsen mellan Torre och Byrne, vilken amerikanen vann sedan han jagat motståndarens kung över hela brädet. Här följer partiet med kommentarer av B. Kirilov ur turneringsbulletinen.

Nr 111 HOLLÄNSKT

Torre — Byrne

1. g3 f5 2. Lg2 Sf6 3. c4 e6 4. b3 Le7 5. Lb2 0—0 6. f4

Textdraget inleder en strategisk plan, som Torre genomför mycket konsekvent.

6. — d5 7. Sf3 c5 8. 0—0 b6 9. e3 Lb7 10. Dc2 Sc6 11. Sc3 Dd7 12. Sd1

Vits drag är ett led i den plan som inleddes med sjätte draget. Vit förbereder att spela g4 och med stöd av löparen på b2 bygga upp ett angrepp utmed g-linjen. Bra eller dålig plan? Den frågan kanske bäst besvaras med ett citat av den store Lasker: Det är bättre att följa en dålig plan än att spela utan någon plan alls.

12. — Tad8 13. Sf2 Se4 14. d3 S×f2 15. K×f2

Helt i linje med vits plan; kungen ger plats för ett torn på g1.

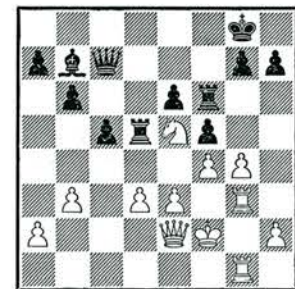
15. — Lf6 16. L×f6 T×f6 17. c×d5 D×d5

Eller 17. — e×d5, 18. d4!

18. Se5 Dd6 19. L×c6 L×c6 20. Tg1

Vit bygger sina förhoppningar på springarens starka placering och bereder sig att öppna g-linjen. Men det kommer att visa sig att springarens plats på e5 inte är så trygg. Vit borde ha spelat 20. Tad1.

20. — Lb7 21. g4 Dc7 22. Tg3 Td5 23. Tag1

Och just nu när vit skall förverkliga sitt program, visar det sig att hans ställning helt enkelt är dålig.

23. — T×e5!

När springaren försvinner, rasar den vita ställningen.

24. f×e5 D×e5 25. g×f5 T×f5† 26. Ke1 Tf7

Det är uppenbart att vit nu står dåligt,

27. Dc2 g6 28. e4 La6 29. Tlg2

Eller 29. T3g2 Tf3 30. Td2 L×d3!

29. — Da1† 30. Ke2 Tf1 31. Dd2 Tb1 32. Dg5 Te1† 33. Kf3

Tidsnöden präglar nu spelet

33. — Dd1† 34. Kf4 Tf1† 35. Ke5 Dal†
36. K×e6 Lc8† 37. Kd6 Tf6† 38. Kc7 Le6
39. d4 D×d4 40. Td2 Tf7† 41. Kb8 D×e4.
Vit gav upp.

Slutställning:

Översättning: Lennart Hansson

Ett av specialpriserna för bästa partierna gick till Karpov för hans spel i uppgörelsen mot Quinteros i nionde rondan. Partiet återges här med kommentarer av M. Zeiflin i turneringsbulletinen.

Nr 112 SICILIANSKT

Karpov — Quinteros

1. e4 e5 2. Sf3 d6 3. d4 c×d4 4. S×d4 Sf6
5. Sc3 a6 6. Lg5 e6 7. f4 Db6

Denna skarpa variant av sicilianskt har man mött i alla turneringar under senare år. Fischer använder den ständigt. I VM-matchen mot Spasskij spelades denna öppning i två partier.

8. Sb3

Vit spelar oftare 8. Dd2 med bondeoffer. Om man slår in på den vägen måste bägge parter vara förtrogna med en stor mängd forcerade fortsättningar. Draget 8. Sb3 som Karpov spelar betraktar toren som ofarlig för svart.

8. — Le7

Det slutspel som uppstår efter 8. — De3† 9. De2 D×e2† 10. L×e2 anses som mera gynnsamt för vit som får terrängövervikt och möjligheter att trycka på bonden d6.

9. Df3 h6 10. Lh4 Sbd7

Inte 10. — S×e4 som efter 11. L×e7 S×c3 12. D×c3 K×e7 13. D×g7 ger vit en klar fördel.

11. 0—0—0 Dc7 12. Lg3! b5 13. e5 Lb7
14. De2 d×e5

Nödvändigt var här 14. — Sd5. Draget verkar farligt för svart men det är svårt att se hur vit skall få någon reell fördel. T. ex. 15. e×d6 S×c3! 16. d×c7 S×e2† 17. L×e2 Tc8 18. f5 e5, och svart har läget under kontroll. Allra obehagligast förefaller 15. S×d5 L×d5 16. e×d6 D×d6 17. f5, men efter 17. — e5! synes svart kunna avvärja hotet utmed d-linjen, t. ex. 18. Dd3 Sf6 19. Dc3 Se4 20. D×e5 D×e5 21. L×e5 Sf2 med oklar ställning.

15. f×e5 Sh7

Sedan d-linjen öppnats måste springaren gå till kanten eftersom 15. — Sd5 leder till förlust efter 16. S×d5 L×d5 17. T×d5 e×d5 18. e6.

17. Kb1 0—0 18. h4 Le7 19. Sd6 Ld5?

Ger vit möjlighet offra kvalitet och inleda ett starkt kungsangrepp. Bättre 19. — Tad8 eller 19. — Le6.

20. T×d5! e×d5 21. Sf5 Dd8 22. Dg4 g6
23. S×h6† Kg7 24. Sf5†

Med draget behåller Karpov sitt starka angrepp, men 24. Sd4! verkar mer effektiv, exempelvis 24. — K×h6, 25. Sf5†!! g×f5 26. Lf4† Sg5 27. D×f5 Kg7 28. h×g5 Th8 29. Th6! med matthot.

24. — Kh8 25. Ld3 Tg8

Eller 25. — g×f5 26. D×f5 Sdf6 27. e×f6 S×f6 28. Le5 med opererbar matt.

26. Sh6 Tg7 27. h5 De8 28. e6 Sdf6 29. e×f7 Dd8

Efter 29. — Df8 kunde vit avsluta partiet vackert med damoffer:

30. h×g6! S×g4 31. S×g4 Ld6 32. Sf6! L×g3 33. S×h7 Dd6 34. Sf6† Lh2, 35. Se8! T×g6 36. L×g6

30. Dd4 S×h5 31. Le5 Lf6 32. Tel L×e5 33. T×e5 Sf6 34. g4 Df8 35. g5 Se4 36. L×e4 d×e4 37. D×e4. Svart gav upp.

Översättning: Lennart Hansson

??? PROBLEM

Bidrag och lösningar till
HILDING FRÖBERG,
Midgårdsvägen 8, S-136 44 Handen

13125. Bengt Ingre,
Tegucigalpa (Honduras)
Tillägnat Täby
schackklubb

Matt i 2 drag

13126. E. A. Wirtanen,
Helsinki (Finland)

Matt i 2 drag

13127. Yves Cheylan,
Oran (Algeriet) &
Francois Michel,
Nanterre (Frankrike)

Matt i 2 drag

13128. Miroslav Stosic,
Beograd (Jugoslavien)

Matt i 2 drag

13129. L. Makaronez,
Lwow (USSR)

Matt i 2 drag

13130. A. Maksimovskih,
Zagajново (SSSR)

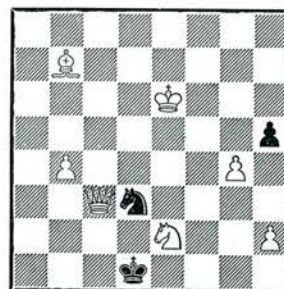
Matt i 2 drag

13131. Herbert Hultberg,
Stockholm (Sverige)

Matt i 3 drag

13132. A. Hemmingsson,
Hammerdal (Sverige)

Matt i 3 drag

13133. Ernst Jönsson,
Landskrona (Sverige)

Matt i 3 drag

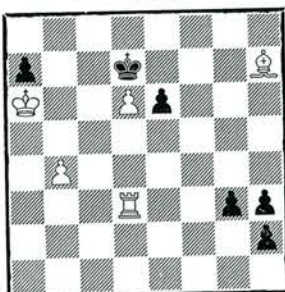
STUDIER

Red. A. Hildebrand, Uppsala och P. Perkonoja, Turku.

Originalbidrag och lösningar till Pauli Perkonoja, Parolastigen 12 B 20, SF-20360 Abo 36, Finland.

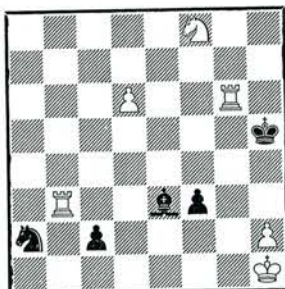
TRE ORIGINALSTUDIER AV JAN SEVCIK, TJECKOSLOVAKIEN

1657

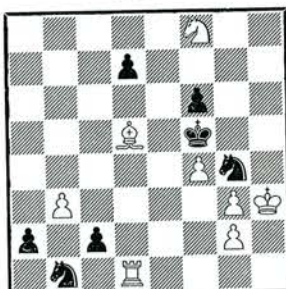
5+6=11 Vinst

1658

6+5=11 Remi

1659

8+7=15 Vinst

I brist på originalbidrag nöjer vi oss i dag med tre originalalster av samma författare. Jan Sevcik från staden Olomouc är för oss en ny bekantskap. Hans 1657 dyrkar den "böhmska skolan", medan 1658 bygger på ett pattmotiv. 1659 har till förebild haft en flerdragare av Birnov. Lösningarna torde insändas före den 20 september.

KORREKTUR

A. Maksimoskih korrigerar sin defekta studie 1626 i TFS 9/1972 genom att placera den svarta springaren från e6 till h4. Lösningen förblir oförändrad.

Omslagsdiagrammet

Den egenartade diagramställningen uppstod i ett parti mellan M. Kahn (DDR) — 6. Karker (BRD) i 8:e europamästerskapet i korrschack. Vit har en avgörande materialövervikt men står själv inför ogarderbara matthot. Så här gick det till:

Kahn — Karker: 1. d4 Sf6 2. c4 e6 3. Sc3 Lb4 4. Lg5 h6 5. Lh4 c5 6. d5 b5 (bondeoffret känns igen från partiet Spasski-Tal Tallin 1973) 7. e4 e×d5 8. e×d5 0—0 9. c×b5 De8† 10. Le2 Se4 11. Te1 a6 12. b6 d6 13. Kf1!? f5 14. f3 Sd7!? (säkrare 14. — Sf6 men springaroffret är mycket chansrikt) 15. f×e4 f×e4† 16. Ke1 Se5 17. Lg3 Sd3† 18. L×d3 e×d3† 19. Kd2 e4 20. Sf3 (nu verkar vit ha konsoliderat sin ställning, så är dock inte fallet. Det svarta angreppet uppväger mer än väl minusjä-

sen.) 20. — Lg4 21. b7 Tb8 22. Te1 Dh5 23. Te4 L×f3 24. g×f3 Dg5† (även D×d5 jämte D×b7 ger svart goda chanser) 25. f4 D×d5 26. Dh1! (med avsikten att besvara 26. — T×b7 eller D×b7 med 27. T×c4) La5? (mycket bättre vore 26. — L×c3† jämte D×b7) 27. Te7 Db5 28. Tb1 d5 29. b4 c×b3 30. T×b3 Dc4 31. De1 d4 32. De5 d×c3† 33. Ke3 Tf7 34. D×b8† Kh7 35. T×f7 c2 (nu vill det krafttag till om vit trots sin väldiga pjäsöversikt skall kunna vinna) Diagramställning. 36. Dh8†! K×h8 37. b8D† Kh7 38. T×g7†! K×g7 39. Tb7† Kg6 40. De8† Kf5 41. Dh5† Ke6 42. De5 matt.

Inbjudning till Bern

Schackklub Bern firar i år sitt 100-årsjubileum och inbjuder till en 9 ronders Monradsturnering för elitspelare. Högst 36 deltagare får tävla om Fr 1500, 750, 400 etc. Anmälningavgift Fr 40 senast 8.9 till Schackklub Bern, Int. Turnier, Kramgasse 10, CH-3000 Bern, som även lämnar önskad information.

Propagandaturnering för damer och flickor

En turnering i 2 klasser, Monradsturneringar, anordnas i Degerfors 6—7 oktober med anledning av Degerfors Schacksällskaps 50-årsjubileum. Det lär bli en trivsam tillställning, ring Axel Larsen, Stationsvägen 12 A, 693 00 Degerfors, tel. 0586/431 71 för närmare upplysningar. Anmälan senast den 20/9.

Från flydda tider...

Tio olika nummer av Tidskrift för Schack från den tid seklet var ungt — 1908 och tidigare — levereras så långt lagret räcker till ett pris av 10:— kronor. Intressant läsning från gyllene schacktider. Betala till postgiro 60 46 34-6 och ange på talongen "Gamla tider".

Tidskrift för Schack

Box 7123, Göteborg 7

Allt i schack

Schackprotokoll per tusen	34:—
d:o med namntryck tillkommer	4:—
Protokollböcker, för 40 partier per st	3:75
Protokollböcker, dubbla för 15 partier, per st	2:75
Rondlistor f. 4 o. 6 delt. per st	0:07
Rondlistor f. 8 o. 10 delt. per st	0:12
Rondlistor f. 12 o. 14 delt. per st	0:17
Rondlistor f. 16 o. 18 delt. per st	0:22
Rondlistor f. 20 o. 22 delt. per st	0:27
Förseglingskuvert per st	0:10
Förseglingspapper per st	0:05
Monradskort, användes även till placeringskort per st	0:12
Laguppställningar för seriematcher för 4 o. 6 delt. per st ..	0:10
för 10 delt. per st	0:15
för 15 o. 20 delt. per st	0:20

Moms och porto tillkommer på priserna.

Stockholms Schackförslag

Brännkyrkagatan 71 117 23 Stockholm
Tel. 08 - 69 42 37 Postgiro 55 08 86

SEPTEMBERNYTT

Sosonko/Timman: Tallin 1973 ..	13:00
Westerinen: Sc6!? (Sämischvar.)	15:00
Matanovic: Informator XV	40:00
Eriksson: Eksjö 1973 (bulletin) ..	5:00
Griffits: Bath 1973 (Europa-cupen)	13:00
Griffiths: Teeside 1973 Junior-VM)	13:00
Bhend: Köngsgambit I	32:60
Teschner: Fischer-Spasski	7:00
The Ballad of Bobby Fischer EP-skiva	15:00

JAN BERGLUND

Box 7, 132 01 Saltsjö-Boo 1, pg 760363-2

Kotow: Schackteknik I	24:50
Koblentz: Schackteknik II	28:75
Koblentz: Schachstrategi I	27:00
Kotow: Vägen till mästerskap ..	22:60
Hajtun: Schachzauberer Tal	26:50
Larsen: 50 udvalgte partier	27:60
Plänboksschack	10:00

Obs! Moms och porto ingår!

Utländsk schacklitteratur

SCHACK-INFORMATOR del XV väntas in första dagarna i september.	35.00
1972. Baku. 40. Sovjet. Meisterschaft. 53 sid. Illustr. Kart. — Partier och kommentarer på ryska; facsimiletryck från rysk källa.	12.80
Euwe, Theorie der Schach-Eröffnungen. Teil V. 3. Aufl. 317 sid. Kartonerad.	43.60
1973. Las Palmas. 15 bulletiner. Illustr. Kart. bd.	11.50

På grund av stora ändringar av valutakurserna måste jag omräkna mina priser. Ny prislista 1973/74 är i arbete, och samtliga sektioner beräknas vara färdiga före årets slut. F. n. och tills vidare gäller priserna för alla titlar, med undantag för de utgivna i Väst- och Öst-Tyskland, i provisorisk lista 16 apr. 73, prislista Nya böcker på engelska samt erbjudanden i TFS av år 1973.

Porto och Moms tillkommer

UNO LINDE

Box 14002 400 20 Göteborg

Innehåll:
370 sidor teori
930 diagram
865 kompl. Benoni-partier
574 sidor

Boken skriven på engelska
med den lättförståeliga
"Informator"-notationen!

"Den som i framtiden vill
spela eller klara sig mot
Benoni, må ha fatt i
Zeutens bok"

. . . Jens Enevoldsen
i Politiken, Köpenhamn

Steffen Zeuten:

SON OF SORROW
**MODERN
BENONI**

Survey of a Structure

Pris 51:— exkl. moms

Nordisk generalagent:

Skånes Schackförlag - The Chess House

Idrottsg. 20, 216 14 Malmö

Studiestraede 24 DK-1455 Köbenhavn K

Ordertelefoner: 040/15 45 03 — 16 28 61 — 45 26 10 BYEN 6291 (Slå 00945-128)

Svenskt postgiro 63 19 45-3. Bankgiro 312—7958. Dansk postgiro 58711.

Norskt postgiro 9 92 45. Finskt postgiro 1121 19-5

NYUTKOMMEN
SPELÖPPNINGSMONOGRAFI

Sc6!?

av Heikki Westerinen

Boken, som är offsettryckt och försedd
med diagram, behandlar en modern va-
riant i Sämischesystemet i kungsindiskt.

Pris Kr. 12:—

Nytryck:

A. Hildebrand: 1. b2-b4 6:—

A. Hildebrand: Stauntongambiten 6:—

SCHACHZENTRALE CAISSA

Box 323 751 05 Uppsala 1

OBS! OBS! OBS! OBS! OBS! OBS!

Den nya uppskrivningen av DM gör att
priserna på tyska böcker och Informa-
tor i vår "Katalog 1973" inte stämmer.
Prisökningen är 20 procent. V. g. be-
akta det vid inbetalning å postgiro. En
bok som anges kosta Kr. 20:— kostar
alltså nu Kr. 24:—.

★

Bent Larsen

Spasskij—Fischer -72

Verdensmesterskabet i skak

Reykjavik 1972

★

96 sider. Samtlige partier med kommentarer og diagrammer. Tilsendes portofritt ved inbetaling af danske kroner 18.— på dansk gironummer: 20801 Skakbladets Eksp. Akademihaven 4180 Sorø, Danmark.

★